

**Jaarverslag en Jaarrekening
2017**

Jaarverslag en Jaarrekening 2017

Auteur (s) : Diverse
Afdeling : --
Bureau : --
Documentnummer : 22208866
Datum : 9 april 2018

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Operationeel resultaat	5
1.2	Leeswijzer	7
	Deel 1: Jaarverslag	8
2	Meerjarenprogramma VTH	9
2.1	Algemeen	9
2.2	Opbouw van deze rapportage	9
2.3	Voortgang Meerjarenprogramma VTH	9
2.4	Voortgang ontwikkelpunten	18
3	Programma Bedrijven	20
3.1	Wat waren we van plan?	20
3.2	Wat hebben we gedaan?	20
3.3	Wat heeft het gekost?	25
4	Programma Gebieden	26
4.1	Wat waren we van plan?	26
4.2	Wat hebben we gedaan?	26
4.3	Wat heeft het gekost?	29
5	Productie	30
5.1	Algemeen	30
5.2	Productie handhaving	30
5.3	Productie meldkamer	31
5.4	Productie reguleren	32
5.5	Productie Bodem	32
5.6	Productie Overige gebiedsgerichte producten	33
6	Programma Bedrijfsvoering	34
6.1	Inleiding	34
6.2	Baten en lasten	34
7	Financieel Jaarresultaat DCMR	36
7.1	Financiële resultaten	36
7.2	Hoofdpijnen verlies- en winstrekening	37
7.3	Overzicht van kasstromen in 2017	37
8	Paragrafen	38
8.1	Inleiding	38
8.2	Lokale heffingen	38

8.3	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	38
8.4	Risico's en risicomanagement	39
8.5	Onderhoud kapitaalgoederen	40
8.6	Financiering	40
8.7	Bedrijfsvoering	41
8.8	Verbonden Partijen	41
Deel 2: Jaarrekening 2017		43
9	Balans	44
10	Algemene waarderingsgrondslagen	46
10.1	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	46
10.2	Materiële vaste activa met economisch nut	46
10.3	Vlottende activa	46
10.4	Passiva	47
11	Toelichting op de balans	48
11.1	Activa	48
11.3	Passiva	51
11.4	Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen	55
11.5	Gebeurtenissen na balansdatum	55
12	Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	56
13	Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	57
14	Overige gegevens	59
14.1	Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 59	
14.2	Bestuursleden Algemeen Bestuur	59
15	Bijlagen	61
15.1	Staat van activa	62
15.2	Werkplan overzicht per participant	63
15.3	Overzicht voorschot met specifiek bestedingsdoel per participant	64
15.4	Accountantsverklaring	65
15.5	Nadere verklaring producten in hoofdstuk 5	66

1 Inleiding

1.1 Operationeel resultaat

Voor u ligt het jaarverslag en de jaarrekening van de DCMR over het jaar 2017.

In het jaarverslag vindt u terug waar de DCMR in 2017 aan heeft gewerkt en wat dit heeft opgeleverd. De jaarrekening geeft het overzicht van de financiële situatie van de DCMR over 2017. U zult daarin lezen dat de DCMR een operationeel resultaat heeft behaald van -/-k€ 2.531. Dit negatieve resultaat komt tot stand vanuit de normale bedrijfsactiviteiten van de DCMR en de incidentele last van k€ 1.029 vanuit het huisvestingsdossier.

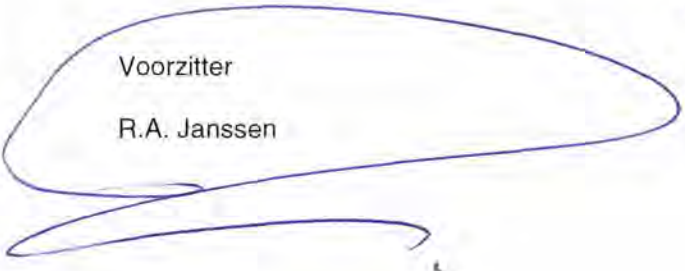
Het operationele resultaat is behaald mede dankzij kosten gemaakt voor uitgevoerde activiteiten ten behoeve van eenmalige trajecten. Daarvoor zijn in het verleden bestemmingsreserves gevormd. Aan de in voorgaande jaren gevormde bestemmingsreserves wordt voor die in 2017 gemaakte kosten een bedrag van k€ 1.697 onttrokken. Ook de hiervoor genoemde incidentele last van het huisvestingsdossier is onttrokken uit de bestemmingsreserves. Daarnaast heeft de DCMR uit voorgaand boekjaar en incidentele factoren een positief resultaat behaald van k€ 1.864.

Uiteindelijk heeft de DCMR over 2017 een resultaat na bestemming behaald van k€ 2.809. Dit resultaat bestaat voor k€ 1.767 uit incidentele opbrengsten welke zijn ontstaan uit de afhandeling van het huisvestingsdossier.

Voorgesteld wordt om dit resultaat over 2017 te bestemmen als toevoeging aan de bestemmingsreserve Informatievoorziening ad k€ 1.000, als toevoeging aan de bestemmingsreserve Personeel en Organisatie ad k€ 650, als toevoeging aan de bestemmingsreserve Productontwikkeling ad k€ 1.636. Hierin is de vrijval van de resterende bestemmingsreserve Transitie Fysieke Infrastructuur ad k€ 477 verdisconteerd.

Hiermee komt het resultaat na technische bestemming uit op K€ 0.

Het Dagelijks Bestuur, 9 april 2018

Voorzitter

R.A. Janssen

Secretaris

R.M. Thé

Het algemeen bestuur van de DCMR Milieudienst Rijnmond,

Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur,

Gelet op artikel 29 van de Gemeenschappelijke regeling DCMR Milieudienst Rijnmond;

BESLUIT:

vast te stellen het Jaarverslag en Jaarrekening 2017.

DCMR Milieudienst Rijnmond,

Schiedam, 4 juli 2018.

De voorzitter,

De secretaris,

R.A. Janssen

R.M. Thé

1.2 Leeswijzer

Het eerste deel van dit document bevat het jaarverslag. Daarin leest u waar de DCMR in 2017 aan gewerkt heeft. Het bestaat uit de volgende onderdelen:

- Programma Bedrijven;
- Programma Gebieden;
- Productie;
- Programma Bedrijfsvoering;
- Financieel jaarresultaat DCMR;
- Paragrafen.

Het tweede deel van dit document bevat de jaarrekening. In dit gedeelte leest u hoe de financiële situatie van de DCMR in 2017 was. De jaarrekening bestaat uit de volgende onderdelen:

- Balans;
- Overzicht baten en lasten;
- Toelichting.

Deel 1: Jaarverslag

2 Meerjarenprogramma VTH

2.1 Algemeen

De DCMR werkt aan een veilig en leefbaar Rijnmondgebied. De DCMR voert hiertoe bedrijfs- en gebiedsgerichte taken uit binnen respectievelijk de programma's bedrijven en gebieden. De bedrijfsgerichte taken bestaan uit vergunningverlening, toezicht en handhaving bij ruim 26.000 bedrijven in het Rijnmondgebied. De gebiedsgerichte taken bestaan uit advisering bij ruimtelijke ordening en bij projecten op het gebied van, onder meer, lucht, bodem en geluid.

Dit werk voert de DCMR voor het grootste deel uit in opdracht van vijftien gemeenten en de provincie Zuid-Holland (de 'participanten') en soms gefinancierd door externe geldstromen. De gezamenlijke prioriteiten van de participanten zijn neergelegd in een Meerjarenprogramma. Hierin zijn de prioriteiten beschreven waarop bij de uitvoering van het werk gericht wordt gestuurd. Zowel de kwalitatieve, als de kwantitatieve verantwoording over de bedrijfsgerichte en gebiedsgerichte taken over 2017 is in de navolgende hoofdstukken weergegeven.

2.2 Opbouw van deze rapportage

De inhoudelijke verantwoording over het jaar 2017 bestaat uit drie delen:

- Een rapportage over de voortgang van het Meerjarenprogramma VTH
- Een beschrijving van de uitvoering van de programma's bedrijven en gebieden.
- De productiegegevens

In dit hoofdstuk wordt gerapporteerd over de voortgang van lange termijn doelstellingen uit het Meerjarenprogramma VTH 2017 - 2020 (MJP). Dit MJP is eind 2016 samen met de participanten opgesteld en verbindt kwalitatieve doelstellingen op milieuthema's met de uitvoering van de VTH taken in de periode 2017 - 2020. De DCMR geeft hiermee invulling aan de ambities van de participanten en de verplichtingen uit de nieuwe Wet VTH, zoals vastgelegd in de Nota VTH van de Provincie Zuid-Holland en het Integraal Handhavingsprogramma (IHP) van Rotterdam en andere gemeentelijke handhavingsnota's. De andere werkzaamheden en ontwikkelingen in de programma's bedrijven en gebieden worden beschreven in de hoofdstukken 3 en 4. Daarbij wordt uitgebreid ingegaan op ontwikkelingen bij de uitvoering van de brancheplannen en het actualisatieprogramma. De productiegegevens zijn in hoofdstuk 5 te vinden.

2.3 Voortgang Meerjarenprogramma VTH

Bij de ontwikkeling van het Meerjarenprogramma VTH zijn focus en ontwikkelpunten onderscheiden. Voor alle focuspunten zijn indicatoren gekozen waarmee de voortgang kan worden gevolgd. In dit jaarverslag wordt voor het eerst gerapporteerd over deze indicatoren. Omdat het voor het eerst gebeurt, heeft deze rapportage het karakter van een 0-meting. Een beperkt aantal indicatoren kan, door verschillende oorzaken, dit jaar nog niet worden weergegeven.

2.3.1 Focuspunten Veiligheid

In een dynamisch en dichtbevolkt gebied als het Rijnmondgebied met veel complexe en risicovolle bedrijvigheid, is veiligheid uiteraard een belangrijk thema. Het afgelopen jaar, met twee incidenten bij raffinaderijen (zie hierover hoofdstuk 3), maakt nog eens duidelijk dat het werken aan veiligheid nooit af is. In het Meerjarenprogramma zijn voor dit thema de volgende focuspunten geformuleerd: kritische veiligheidsvoorzieningen voor kleine-kans-groot-effect situaties, actualisatie van de PGS15 en 29, ageing en veiligheidscultuur.

De uitgangssituatie op het gebied van veiligheid bij industriële bedrijven staat beschreven in de Staat van de veiligheid majeure risicobedrijven 2016. Het doel om alle Brzo-bedrijven jaarlijks te inspecteren is in 2016 vrijwel gerealiseerd (in Zuid-Holland en Zeeland 99%). De naleving bedroeg in Zuid-Holland

en Zeeland 32%: van de 137 te inspecteren bedrijven werd er bij 32% geen overtredingen geconstateerd. De cijfers over 2017 zijn nog niet beschikbaar.

Wat betreft de aard van de overtredingen is er landelijk een trend dat het aantal ernstige overtredingen (categorie 1) daalt. Ook is er verschuiving waarneembaar in de ernst van de overtredingen van categorie 2 naar categorie 3). Het lukt steeds beter om alle Brzo-bedrijven jaarlijks te controleren en bedrijven houden zich steeds beter aan de veiligheidsregels van het Brzo. Dat is de startsituatie van het MJP 2017 – 2020.

Kritische veiligheidsvoorzieningen

Ook wanneer ongevallen en incidenten maar een kleine kans hebben om zich voor te doen, kunnen de effecten groot zijn. Kritische veiligheidsvoorzieningen zijn in dat geval van belang om (dodelijke) slachtoffers in woongebieden ten gevolge van ongevallen en incidenten in de industrie te voorkomen.

Met het focuspunt kritische veiligheidsvoorzieningen zorgt de DCMR ervoor dat de kritische veiligheidsvoorzieningen op orde zijn bij bedrijven waar dit soort kleine-kans-groot-effect incidenten zich kunnen voordoen, in het bijzonder bij bedrijven waarbij in de vergunning op dit punt nog geen eisen zijn opgenomen. De verwachting is dat dit bij circa 25 bedrijven nodig zal zijn. Bij 9 bedrijven is in 2017 vastgesteld dat er inderdaad aanvullende veiligheidsvoorzieningen nodig zijn, bij één bedrijf is hierover reeds een aangepast vergunning vastgesteld.

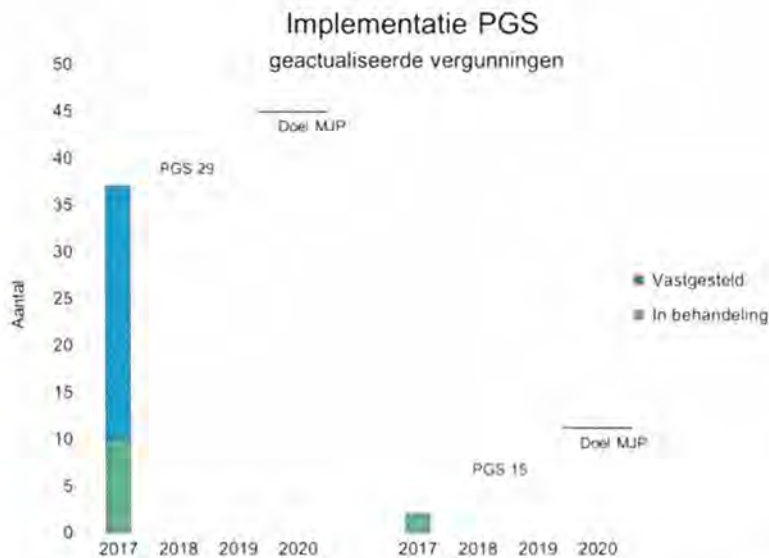

Figuur 1: Geactualiseerde vergunningen voor kleine-kans-grote-effecten scenario's

PGS-regels

Regels voor de opslag van gevaarlijke stoffen zijn vastgelegd in de Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen (PGS). De afgelopen tijd zijn PGS15 en PGS29 aangescherpt en bijgesteld. De DCMR past met prioriteit de vergunningen hierop aan. Van de 44 bedrijven waar aanpassing van de vergunning nodig is voor de PGS 29, zijn er in 2017 en eerdere jaren 27 aangepast. Gerechtelijke uitspraken en nieuwe versies van PGS29 kunnen er toe leiden dat de relevante vergunningen nogmaals aangepast moeten worden.

PGS15 maakt de actualisatie van 11 vergunningen noodzakelijk. Het programma is gestart voor twee vergunningen.

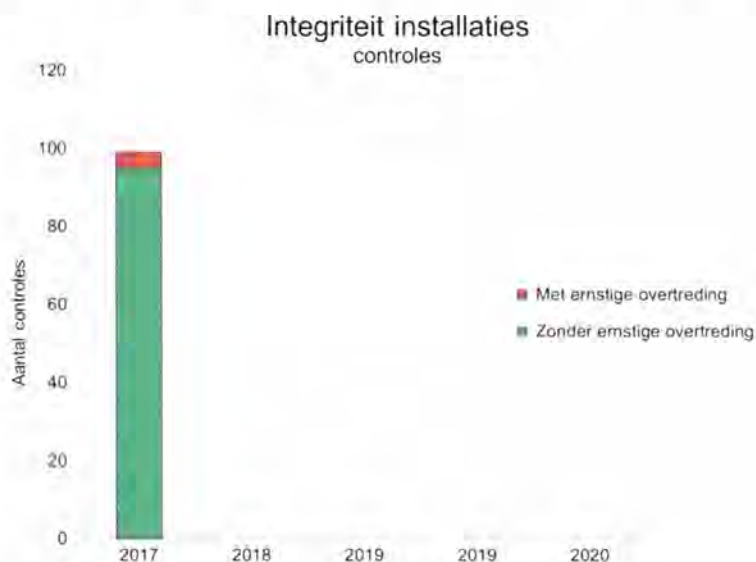

Figuur 2: Geactualiseerde vergunningen voor de aangescherpte PGS regels

Uiteraard zijn ook inspecties uitgevoerd op de genoemde PGS-en. In 2017 is bij 243 controles gekeken naar de regels uit PGS 15 en PGS 29. Daarbij zijn drie ernstige overtredingen geconstateerd. Dit betreft ernstige overtredingen van PGS-15 voorschriften, met name de brandwerendheid van voorzieningen en het plaatsen van gevaarlijke stoffen buiten de voorziening.

Integriteit van Installaties

De DCMR sluit aan bij het landelijke Brzo-project gericht op *ageing* en geeft gericht aandacht aan bedrijven in het Rijnmondgebied waar mogelijke slijtage en veroudering van installaties kunnen optreden. Bij Brzo-inspecties is in de ronde van 2017 onderzocht of en hoe de bedrijven hun systemen op het vlak van corrosie van geïsoleerde leidingen en koel- en bluswaterleidingen op orde hebben. Bij de 99 uitgevoerde controles, zijn er bij 4 ernstige overtredingen vastgesteld. Daarbij ging het om situaties die *op termijn* een (groot) risico kunnen vormen. Deze bedrijven zijn sancties opgelegd.

Figuur 3: Uitkomsten van het toezicht op integriteit van installaties (ageing)

Veiligheidscultuur

De incidenten bij Shell en Esso van dit jaar (zie verder hoofdstuk 3) maken het belang van een goede veiligheidscultuur bij bedrijven nog eens duidelijk. De veiligheidscultuur van een bedrijf borgt het gewenste veiligheidsrelevante gedrag van alle betrokkenen. Daarmee is het een goede voorspeller voor de manier waarop bedrijven met incidenten omgaan en gevolgen tot een minimum beperken. Voor de DCMR is het in kaart brengen en stimuleren van de veiligheidscultuur bij risicovolle bedrijven een belangrijk focuspunt. Het benodigde onderzoek hiervoor wordt gedaan door specialisten in veiligheids-cultuur. De resultaten hiervan worden vergeleken met het oordeel van inspecteurs bij de bedrijven. In 2017 is bij 19 van de geplande 123 relevante bedrijven in kaart gebracht of er een verbeterprogramma voor de veiligheidscultuur uitgevoerd wordt en in welk stadium de uitvoering zich bevindt: startend, uitvoerend of evaluerend (plan-do-check-act-cyclus gesloten). In totaal is de afgelopen vijf jaar bij 59 bedrijven een interview over de veiligheidscultuur afgenomen. Bij 24 bedrijven is het beleid voor de versterking van de veiligheidscultuur startend, bij 22 bedrijven is het beleid in uitvoering en bij 13 bedrijven is het evaluerend.

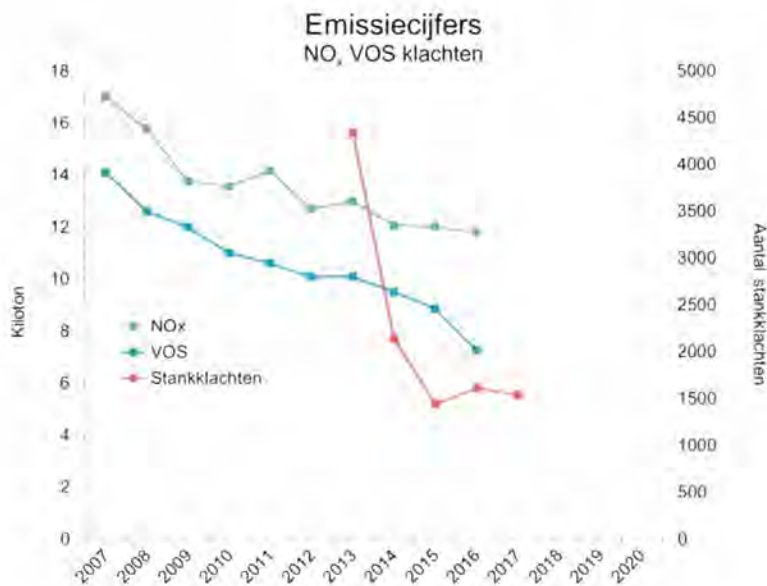

Figuur 4: Stand van de veiligheidscultuur bij bedrijven

2.3.2 Focuspunten Lucht en geur

Trend in luchtkwaliteit

Luchtverontreiniging is de voornaamste oorzaak voor milieugezondheidsschade bij mensen. Ook veroorzaakt het neerdalen van luchtverontreiniging op natuurgebieden schade aan natuur en biodiversiteit. De DCMR richt zich op emissies van bedrijven en daarbij is gekozen voor vier focuspunten, die het meest rechtsreeks bijdragen aan gezondheid en klachten over de leefomgeving. Dat zijn de emissies van stikstofoxides (NO_x), van vluchtige organische stoffen (VOS), van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) en de overlast van geur door de industrie. Zoals te zien valt in de grafiek dalen de emissies van stikstofoxides en van vluchtige organische stoffen. Ook de overlast van geur laat over de jaren heen een dalende trend zien, ofschoon deze overlast nog steeds aanzienlijk is (1157 klachten uit de industrie).

Figuur 5: Emissies van NO_x en VOS en geurklachten door industriële bedrijven in de Rijnmond

Over het algemeen worden op het thema lucht nauwelijks overtredingen vastgesteld. De emissiegegevens van bedrijven worden vanaf 2018 aan een andere analyse onderworpen.

Actualisatie vergunningen

Een aantal aanscherpingen van regelgeving maken bij de betreffende bedrijven actualisatie van de vergunningen op het thema lucht nodig. Het gaat om de volgende ontwikkelingen:

- De regels voor de emissies van stikstofoxide (NO_x) van stookinstallaties, zijn recent aangescherpt. Voor 18 bedrijven is aanpassing van de vergunning nodig.
- Bedrijven zijn recent verplicht hun VOS emissies te beoordelen en eventueel hiervoor een boekhouding bij te houden. Voor 22 bedrijven is aanpassing van de vergunning nodig
- Het provinciale beleid om geuroverlast te verminderen is geactualiseerd en ook de regelgeving op dit punt is voor sommige bedrijven aangescherpt.

In de grafiek is de voortgang van de actualisaties te zien. Voor NO_x zijn vier vergunningen in behandeling en is er één vastgesteld. De actualisatie van vergunningen voor VOS moet nog beginnen, omdat de bovengenoemde eisen voor VOS-emissies pas recent van kracht geworden zijn.

Figuur 6: Geactualiseerde vergunningen op het punt van NO_x - en VOS-emissies

Zeer zorgwekkende stoffen

De problematiek rondom Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) heeft recent opnieuw de aandacht gekregen. Het zijn stoffen die moeilijk afbreken in het milieu, die zich ophopen in voedselketens en die onomkeerbare schade aan de gezondheid kunnen veroorzaken. Sinds 2017 moeten bedrijven zelf beoordelen of de stoffen die ze gebruiken aan de criteria voor ZZS voldoen en of ze al het nodige hebben gedaan om emissies naar het milieu tot een minimum te beperken (minimalisatieverplichting). Belangrijk daarbij is dat het aantal stoffen dat nu onder de ZZS-classificatie valt fors is toegenomen. De uitvoering van het focuspunt Zeer Zorgwekkende Stoffen is in 2017 gestart met het opvragen van rapportages van relevante bedrijven. De rapportages bevatten de stoffen die aan de criteria voor ZZS voldoen en de maatregelen die bedrijven nemen om de emissies en lozingen te minimaliseren. Zodra deze rapportages door de DCMR zijn getoetst en goed bevonden kan bij inspecties toezicht gehouden worden op de gerapporteerde maatregelen. In 2017 zijn van 33 bedrijven waar dit nodig is, bij 6 rapportage vastgesteld en zijn er 8 nog in behandeling.

Figuur 7: Geactualiseerde vergunningen ZZS

Figuur 8: Emissies van zeven carcinogenen

2.3.3 Focuspunt Energie

Voor de DCMR is in bepaalde branches toezicht op de energiebesparingsverplichtingen een focuspunt. Uitzondering daarbij zijn bedrijven die aan het Europese emissiehandelssysteem ETS meedoen. Daarvoor gelden in Nederland geen energiebesparingsverplichtingen.

Doel is dat alle overige grootverbruikers van energie een besparingsplan hebben en de rendabele maatregelen daarin conform de planning uitvoeren. Bij midden-verbruikers wordt toegezien op de wettelijke verplichting om alle energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd van vijf jaar of korter te treffen.

Groot verbruikers

Grote bedrijven die veel energie verbruiken moeten vierjaarlijks een energiebesparingsplan opstellen. Dat zijn bedrijven die deelnemen aan energieconvenanten (MJA3) of moeten voldoen aan de Europese Energie Efficiency Directive (EED). Het bevoegd gezag beoordeelt deze plannen op basis van de verplichting in het Activiteitenbesluit milieubeheer. Alle Energie Efficiëntie Plannen van de 50 deelnemers aan het MJA3-convenant in de Rijnmond zijn ingediend en de toetsing door de DCMR is halverwege. Voor 465 van de 700 inrichtingen die onder de EED-plicht vallen zijn audits beoordeeld en besparingsplannen aangeleverd. De MJA-3 bedrijven zijn hierin meegeteld.

Figuur 9: Aantal inrichtingen in de Rijnmond met een energiebesparingsplan

Middelgrote verbruikers

Voor vergunningplichtige bedrijven, die niet aan MJA3 deelnemen of onder de EED vallen, is het instrument de energieparagraaf in de vergunning. In een inventarisatie heeft de DCMR vastgesteld dat 226 vergunningen geactualiseerd moeten worden voor wat betreft het thema energie. Hiervan onderdeel zijn 74 provinciale vergunningplichtige bedrijven met een goedgekeurd energiebesparingsplan. Deze bedrijven hebben minder prioriteit voor actualisatie van de vergunning. Vanwege de beperkte capaciteit voor vergunningverlening is in het MJP prioriteit gegeven aan de 80 meest energiegebruikende bedrijven. In 2017 zijn 4 vergunningen voor het thema energie in behandeling genomen en nog geen vergunningen vastgesteld, 14 vergunningen waren reeds actueel (zie figuur 6).

Figuur 10: Geactualiseerde vergunningen op het punt van energiebesparing

De DCMR heeft van de ingediende besparingsplannen beoordeeld hoeveel CO₂-reductie ermee gerealiseerd kan worden. Dat is in potentie 160.000 ton per jaar, wat neer komt op de CO₂-emissies van 42.000 gemiddelde Nederlandse huishoudens.

Aan het einde van de MJP periode wil de DCMR 1.400 bedrijven op verplichte maatregelen gecontroleerd hebben. In 2017 zijn 622 controles uitgevoerd bij 170 locaties. Daarbij is bij 26 inrichtingen een overtreding geconstateerd omdat er geen verplichte zelfbeoordeling was uitgevoerd.

Figuur 11: Uitkomsten van controles op het punt van energiebesparingsmaatregelen

2.3.4 Focuspunt Geluid

Repressieve en preventieve aanpak

Na vliegverkeer is de horeca de grootste bron van geluidsklachten in de Rijnmond. Dit betreft ook de horeca bij sportcomplexen. Voor het bestrijden van deze overlast zet de DCMR diverse instrumenten in. Op basis van de klachten over de horeca die bij de meldkamer binnenkomen, worden tweeweke-

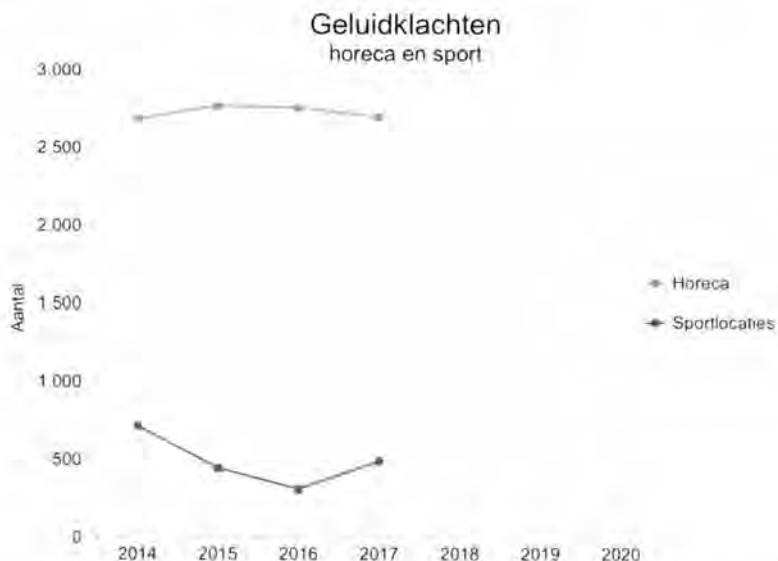
lijkse meetrondes georganiseerd om te controleren of horecabedrijven zich aan de geluidsvoorschriften houden. Deze repressieve aanpak wordt aangevuld met een preventieve aanpak. Belangrijke elementen daarin zijn:

- inzet van geavanceerde geluidsmonitoring op locatie. De ondernemer kan hiermee zelf vaststellen of hij meer geluid produceert dan genormeerd, en direct bijsturen in zijn geluidproductie
- informatievoorziening aan de startende horeca ondernemer
- beoordeling van de aanvragen voor een exploitatievergunning bij de gemeente op de risico's van horecalawaai
- beoordeling van voorgeschreven geluidrapporten door horecaondernemingen op het punt van getroffen maatregelen en verwachte geluidemissies,
- opnemen van geluid reducerende maatregelen in een vergunning of maatwerkvoorschrift.

In 2017 zijn 456 exploitatievergunningen en 31 akoestische rapporten beoordeeld.

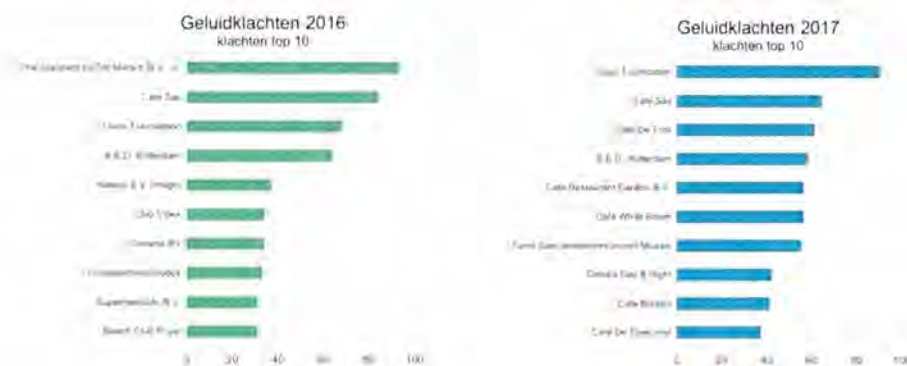
Klachtenverloop

In het Rijnmondgebied is het aantal klachten over horeca geluid de afgelopen jaren min of meer stabiel gebleven. In 2017 is zelfs een lichte daling te constateren. Dit ondanks het toegenomen aantal horeca gelegenheden en woningverdichting. Het aantal klachten over geluid van sportlocaties is na daling echter in 2017 voor het eerste weer gestegen (zie grafiek)

Figuur 12: Aantal geluidsklachten veroorzaakt door horeca, sportverenigingen of evenementen

De DCMR zet er gericht op in bedrijven aandacht te geven die de meeste klachten tot gevolg hebben. Dat wordt zichtbaar in het feit dat bedrijven in de klachtentop-10, het jaar erna uit de top-10 verdwenen zijn. Zoals te zien valt in onderstaand overzicht, keren slechts 3 bedrijven uit de top-10 van 2016 terug in die van 2017. 7 bedrijven zijn dus verdwenen uit de top-10.

Figuur 13: Top-10 van horecaondernemingen die geluidsklachten veroorzaakten in 2016 en 2017

2.4 Voortgang ontwikkelpunten

Naast de focuspunten zijn in het MJP een aantal ontwikkelingen benoemd waarvan de DCMR en de participanten aangegeven hebben dat ze relevant zijn. Deze zijn uitgewerkt in ontwikkelpunten die nadere verkenning vragen om te bepalen of en hoe de DCMR deze punten bij de reguliere uitvoering van de VTH- of gebiedstaken kan opnemen. Over ontwikkelpunten Omgevingswet en gegevensbeheer wordt in het programma gebieden gerapporteerd, omdat ze nauw aansluiten op bestaande activiteiten in dat programma en daarmee vervlochten zijn. De voortgang in de overige ontwikkelpunten wordt hieronder kort beschreven.

Nieuwe brandstoffen

De productie, de opslag, het vervoer en de verlading van nieuwe brandstoffen brengt andere veiligheidsrisico's met zich mee dan van traditionele brandstoffen. Het is nodig om de toepassing van nieuwe brandstoffen in stedelijk gebied te onderzoeken en een afwegingskader voor de beoordeling van het veiligheidsrisico vast te stellen. Voor uitvoering van regelgeving t.a.v. nieuwe brandstoffen moeten de medewerkers van de DCMR een adequaat kennisniveau hebben en zij dienen hiervoor opgeleid te worden.

Er is in 2017 een concept LNG notitie opgesteld die als basis moet dienen voor de omgang met LNG. Er is werk verricht aan concrete veiligheidsvraagstukken bij de cruiseterminal op andere locaties in de haven. Vanwege de noodzakelijke kennisopbouw is daarnaast deelgenomen aan diverse netwerken op dit gebied.

Asbestketen en grondstromen

Door een wijziging van het Besluit omgevingsrecht (Bor) is het toezicht op asbestverwijdering per 1 juli 2017 toegevoegd aan het basistakenpakket van omgevingsdiensten.

In 2017 is voor asbest een toezichtstrategie en een brancheplan opgesteld. Gemeenten hebben van de DCMR een voorstel gehad voor het uitvoeren van het toezicht op de asbestverwijdering. Met Krimpen a/d IJssel zijn hierover al nadere afspraken gemaakt en wordt vanaf 1 januari 2018 het toezicht op asbestverwijdering uitgevoerd door de DCMR. Met overige gemeenten zijn besprekingen gaande.

Circulaire Economie

Overheden en marktpartijen zetten in toenemende mate in op de meer circulaire en biobased economie, waarbij afval als grondstof wordt ingezet. Het Rijk heeft in het programma Circulaire Economie vastgelegd dat Nederland uiterlijk in 2050 volledig draait op herbruikbare grondstoffen.

Er is in 2017 gewerkt aan een overzicht van de verschillende activiteiten die de DCMR voor zijn participanten uitvoert op het gebied van circulaire economie. Deze activiteiten hebben vooral betrekking op beleidsadviesing aan participanten en praktisch meedenken over vergunningverlening en toezicht bij

concrete circulaire initiatieven. Ook is het externe netwerk in kaart gebracht voor dit thema. Eind 2017 heeft het AB de dienst verzocht in 2018 een ambitie te formuleren op dit thema. Daarnaast leidt het in december 2017 vastgestelde derde Landelijke Afvalbeheer Plan (LAP3) tot bijstelling van het actualisatieprogramma voor vergunningen.

Warmte en Koude uitwisseling

Een optimale uitkoppeling en hergebruik van restwarmte en overschotten aan koude bevordert een efficiënt gebruik van energiebronnen en draagt bij aan de energiebesparingsdoelstellingen van het SER-energieakkoord. De DCMR stimuleert bedrijven om restwarmte en koude-overschotten beschikbaar te maken voor buurbedrijven. Ook ontwikkelt de DCMR instrumenten om deelname aan warmte/koude-uitkoppeling op te leggen.

Bij de controle van energie efficiëntie plannen van grote industriële bedrijven in 2017 is onderzocht of informatie voor restwarmteinformatie aanwezig is. Er is een eerste voorstel voor aanpassing van de landelijke standaardvoorschriften omgevingsvergunningen gedaan. Ook is een brief gestuurd aan het Ministerie van EZK over de voorgeschreven berekeningswijze voor energiebesparing, die nadelig uitpakt voor het benutten van restwarmte en –koude. .

Cybersecurity

Steeds meer bedrijven en installaties zijn verbonden met internet, ook de risicovolle industriële bedrijven in de Rijnmond. Daarmee introduceren bedrijven nieuwe (cyber-)risico's. De DCMR onderzoekt of bij cybersecurity een rol is weggelegd voor het bevoegd gezag Wm en ontwikkelt werkmethoden om aan deze rol invulling te geven. In het Rijnmond gebied spelen het Havenbedrijf en de Veiligheidsregio een belangrijke rol bij de ontwikkeling van dit thema. In september hebben de deelnemers zich in een speciale sessie van de Veiligheidsdirectie gebogen over de verschillende rollen en bevoegdheden. De DCMR volgt samen met deze partijen de landelijke ontwikkelingen

Incidentenonderzoek

Wanneer een incident optreedt, reageert de DCMR hierop om de veiligheid en het milieu optimaal te beschermen. De DCMR verzoekt het bedrijf een onderzoek te doen naar het incident en beoordeelt dit onderzoek en de door het bedrijf gekozen maatregelen ter voorkoming van het specifieke incident.

Uit deze analyses van incidenten bij industriële bedrijven kan lering getrokken worden over verbeteringen in het veiligheidsbeleid. De DCMR streeft ernaar het leereffect van de evaluatie te verbreden naar andere vergelijkbare bedrijven. Als basis is daarvoor nodig om de plan-do-check-act cyclus bij incidenten branchebreed te sluiten. Er is in 2017 een analyse gemaakt van deze plan do check act cyclus en er zijn verbetervoorstellen geformuleerd. Hieruit komt onder andere naar voren dat er aandacht nodig is voor veiligheid bij onderhoudstops, bij uitval van elektriciteitscentrales en andere infrastructuurle voorzieningen en bij morsingen op laad- en losplaatsen.

3 Programma Bedrijven

3.1 Wat waren we van plan?

Het programma Bedrijven bevat alle bedrijfsgerichte taken die de DCMR uitvoert. Dit zijn vergunningverlening, toezicht en handhaving van onder meer de Wabo, het Activiteitenbesluit, Bodemwet- en regelgeving, Luchtvaartwet- en regelgeving, de Provinciale milieuverordening en de Ontgrondingenwet. Het VTH uitvoeringsplan 2014 - 2017 en het DCMR Verbeterprogramma VTH geven uitvoering aan het beleid van de participanten voor het programma Bedrijven.

In 2017 stond een hoogwaardige uitvoering van VTH taken centraal. Daaronder werden onder meer verstaan het systematisch en risico gestuurd werken aan het toezicht, een consequente handhaving, evenals de versterking van het Brzo-toezicht en een actueel vergunningenbestand. Daarnaast was een speerpunt om in begrijpelijke taal informeren over de uitvoering van de VTH-taken.

In de volgende paragrafen wordt ingegaan op de in 2017 uitgevoerde werkzaamheden. Tot slot wordt aangegeven wat deze werkzaamheden gekost hebben.

3.2 Wat hebben we gedaan?

3.2.1 Toezicht op hoog niveau

De DCMR bewaakt en bevordert naleving bij bedrijven door een informatie- en risicogestuurde aanpak van het toezicht per branche. In 2016 heeft de DCMR de 41 brancheplannen opgesteld. In deze brancheplannen staan risico's beschreven, analyses van nalevingsgedrag, en een aanpak en strategie voor de komende vier jaar. Inspecties en andere interventies worden op basis hiervan gericht ingezet op het bewaken en bevorderen van naleving om de grootste milieuwinst te kunnen boeken. Daarbij wordt geleerd van het effect van eerder ingezette instrumenten en het effect van eerdere toezichtacties op het naleefgedrag.

2017 is het eerste jaar van uitvoering geweest. Dat heeft geleid tot een diversiteit aan acties. In alle branches zijn preventieve controles uitgevoerd volgens de jaarplanning. Deze jaarplanning is echter niet altijd gehaald. Dat heeft voor een belangrijk deel als oorzaak dat de hoeveelheid repressief toezicht (dus na een incident, klacht of eerdere constatering van een overtreding) beduidend (38%) groter is geweest dan vooraf begroot. Dit heeft geleid tot minder preventief toezicht dan voorheen gepland (3% minder dan begroot).

Inspecties zijn echter niet het enige toezichtinstrument en regelmatig ook niet het meest effectieve. Daarom hieronder ook een enkele voorbeelden van opvallende acties uit verschillende branches:

- Uit een analyse van het naleefgedrag in de autodemontagebranche bleek dat het niet kennen van de regels dan wel onbekendheid hoe deze regels toe te passen een belangrijke verklaring vormt voor niet naleven. In 2017 is daarom een bijeenkomst georganiseerd waarin ondernemers zijn geïnformeerd over de laatste wettelijke ontwikkelingen, de meest voorkomende overtredingen en hoe die te voorkomen, nieuwe ontwikkelingen en de milieu en veiligheidsaspecten van die nieuwe ontwikkelingen. Specifiek ging de bijeenkomst over de steeds meer toegepaste brandstofhouders voor LNG en lithium accu's in voertuigen.
- Garagebedrijven, veehouderijen en sportverenigingen werden voorafgaande aan de inspecties geïnformeerd over de meest voorkomende overtredingen en/of over de werking van de voorschriften om de eigen verantwoordelijkheid te stimuleren.
- In de branche Emplacementen is het aantal overtredingen in 2017 (en 2016) is ten opzichte van het aantal overtredingen in 2015 sterk toegenomen. Sinds 2016 wordt de branche intensiever en vollediger gecontroleerd om de branche inzichtelijk te maken. Op alle vijf emplacementen waar gerangeerd wordt met gevaarlijke stoffen is in 2017 een last onder dwangsom opgelegd. Deze lasten onder dwangsom zijn voornamelijk opgelegd voor het niet ongedaan maken van overtredingen (herhaalde overtredingen) binnen de gestel-

de termijnen. Gezien de hoeveelheid geconstateerde overtredingen bij de emplacements waar gerangeerd wordt met gevaarlijke stoffen is er in 2016 al begonnen met een aanpak om deze locaties intensiever te controleren. Deze aanpak is in 2017 voortgezet. De controles bij de emplacements waar gerangeerd wordt met gevaarlijke stoffen zijn in samenwerking met de VRR uitgevoerd in het kader van het opgestelde IHP 2017.

- Binnen de branche tankstations is gewerkt met de controle van een digitaal online installatieboek, waarmee informatie van de tankstations (zoals keuringsinformatie) voorafgaande aan de inspectie vanuit het DCMR kantoor is in te zien. Alle aandacht tijdens een inspectie op een tankstation kan daardoor gericht worden op de fysieke aspecten.
- Het toezicht op horeca gelegenheden heeft zich meer gericht op een preventieve aanpak. Voorbeelden van een meer preventieve inzet zijn de samenwerking met de brancheorganisatie (Koninklijke Horeca Nederland), opleveringscontroles van nieuwe ondernemingen en het project maatwerkvoorschriften.
- In de branche groot- en detailhandel was er in het verleden weinig gestructureerd gewerkt, alleen op basis van klachten. Daarom is er grote inventarisatie uitgevoerd om het bedrijvenbestand op orde te krijgen.
- In het toezicht op consumentenvuurwerk is in 2017 ook ingezet op voorlichting in de vorm van een brief aan alle verkopers. Daarnaast hebben ook administratieve controles vooraf plaatsgevonden in samenwerking met de Inspectie Leefomgeving en Transport. Hierdoor konden de risico's beter in beeld gebracht worden (zo blijken de verpakking steeds groter te worden) en konden de fysieke controles effectiever worden uitgevoerd.

Eind 2017 zijn de brancheplannen bijgesteld aan het hand van de verkregen resultaten en inzichten in 2017, alsmede voortschrijdend inzicht over wat mogelijk is aan instrumenten.

Nalevingsbeeld

In bijgaande tabel is het nalevingspercentage per branche te zien, zoals dat blijkt uit de in 2017 uitgevoerde controles. De tabel geeft voor de uitgevoerde preventieve controles het percentage bedrijven weer waarbij geen enkele overtreding werd geconstateerd van de onderdelen waarop werd gecontroleerd. Hierbij is geen rekening gehouden met de ernst van de overtreding en het aantal na te leven voorschriften.

Bedrijven waar veel voorschriften gelden en die vanwege hun risico ook relatief vaak geïnspecteerd worden hebben dan ook de kans dat daar veel meer, vaak minder ernstige overtredingen vastgesteld worden. Dit doet zich bijvoorbeeld voor bij de branches die vanwege hun risicoprofiel zeer intensief worden gecontroleerd op een veelheid van voorschriften, zoals de raffinage, chemie, natte bulk en opslag van gevaarlijke stoffen. Door het intensieve inspectieprogramma (vooral bij de bedrijven die onder het Brzo vallen) is de kans op het constateren van overtredingen groter, en dit verklaart de relatief lage nalevingspercentages. Een nadere analyse van de Brzo-inspectieresultaten in de laatste jaren (Staat van de veiligheid, majeure risicobedrijven 2016) maakt duidelijk dat het zwaartepunt ligt bij lichte overtredingen en dat de ernstige overtredingen juist zijn afgenomen.

Ook worden door de risicobenadering niet elk jaar dezelfde voorschriften gecontroleerd. Dit kan er bijvoorbeeld toe leiden dat in sommige branches de nalevingsscore lager uitvalt dan het jaar ervoor, simpelweg omdat er meer of andere voorschriften zijn gecontroleerd. In de loop der tijd middelen dergelijke effecten uit en gaat dit cijfer een grotere betekenis krijgen. Het percentage voor 2017 is dan ook niet meer dan een eerste indicatie.

Nalevingspercentage 2017 per branche regiobreed

Branchecluster	Naleving	Branchecluster	Naleving
Glastuinbouw	63	Industrie en bouwnijverheid	81
Akkerbouw	60	Metaalectrobedrijven	61
Chemische waterrijen	73	Onderwijs	72
Consumentenvuurwerk	70	Overige dienstverlening	78
Emplacements	63	Rubber- en kunststofindustrie	100
Energiebedrijven	62	Sport en recreatie	64

Energiedistributie	50	Zorg	63
Groot- en detailhandel	77	Textielbedrijven	57
Veehouderij etc	52	Autodemontage	73
Installaties	98	AWZI en tankcleaning	71
Propaantanks particulieren	50	Composteerders TOP/DOP	81
Motorvoertuigenherstel	61	Droge bulk	45
Scheepswerven	74	Metaalrecycling	61
Tankstations	58	Overige op- en overslag (gev.st.)	63
Raffinaderijen	44	Op- en overslag/puinbrekers	70
Voedingsmiddelenindustrie	65	Chemie	50
Grafische activiteiten	84	Natte bulk	50
Horeca	69	Opslag gevaarlijke stoffen >10t	40
Hout- en meubel	76		

3.2.2 Hoogwaardige vergunningverlening

In de vergunning stelt de DCMR strikte eisen aan bedrijven. Bedrijven moeten voldoen aan de best beschikbare technieken (BBT) om de milieubelasting zoveel mogelijk te beperken. In 2017 is het aantal vraag gestuurde vergunningprocedures toegenomen, vermoedelijk als gevolg van de oplevende economie. Daarnaast was de overkomst van de overgedragen BRZO/RIE 4 bedrijven van OZHZ een belangrijke ontwikkeling.

Vergunningen worden door de DCMR ook actief vernieuwd. Om te bepalen aan welke eisen bedrijven op de langere termijn moeten voldoen, zijn voor de belangrijkste branches branchevisies ontwikkeld. Uitgaande van de lange termijn milieudoelen, wordt aangegeven welke actualisaties moeten plaatsvinden. Op basis van de branchevisies is een actualisatieprogramma geformuleerd, dat aangeeft welke vergunningen risicogericht worden geactualiseerd. Het actualiseren van vergunning als gevolg van nieuwe wet en regelgeving vindt plaats binnen de daarvoor wettelijke termijnen dan wel – zoals voor het thema energie en vervoer - binnen de afgesproken termijn met de opdrachtgever. Voor bedrijven met IPPC-installaties geldt dat binnen 4 jaar na de publicatie van de nieuwe BBT conclusies de vergunning moet zijn geactualiseerd. Voor bedrijven die meldingsplichtig worden vanwege de 4e tranche activiteitenbesluit wordt bekeken of binnen een periode van drie jaar maatwerkvoorschriften opgesteld moeten worden.

In 2018 is het actualisatieprogramma uitgevoerd conform de gestelde prioriteiten. De voortgang van de actualisatie op de focuspunten uit het MeerJarenProgramma is beschreven in hoofdstuk 2.

VergunningVerlening 2.0

Om de transparantie, actualiteit en gebruiksvriendelijkheid te vergroten, is de ambitie per bedrijf alle vigerende voorschriften uit de vergunning en de algemene regels van het Activiteitenbesluit in beeld te brengen. Hiertoe is het programma VergunningVerlening 2.0 (altijd actuele vergunning) opgezet, gericht op de Zuid Hollandse Brzo- en RIE4-bedrijven. Binnen het programma is in 2017 een pilot gestart waarin voor tien Brzo-bedrijven de geldende milieuregels inzichtelijk gemaakt via een digitale viewer. Deze is vooralsnog voor intern gebruik.

3.2.3 Brzo

In maart 2017 is het vervolgonderzoek van de Onderzoeksraad voor de Veiligheid (OvV) naar de geleerde lessen van Odfjell en de implementatie van de aanbevelingen opgeleverd. Dit rapport bevestigt de omslag die heeft plaatsgevonden in het toezicht op Brzo-bedrijven.

Conform de Wet VTH is per 1 juli 2017 de DCMR Milieudienst Rijnmond voor alle Brzo- en RIE4-bedrijven in Zuid-Holland en Zeeland verantwoordelijk. Er is een dienstverleningsbijeenkomst met de provincie Zeeland voorbereid. In dit kader is personeel van OZHZ in dienst genomen bij onze dienst en maken afdelingsmanagers van de Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland deel uit van het management van de DCMR.

Alle Brzo-bedrijven hebben tenminste één Brzo-inspectie gehad in 2017. Daarbij zijn er bedrijven onverwachts geïnspecteerd buiten de reguliere kantoortijden, zijn kritische veiligheidsvoorzieningen uit de QRA geïnspecteerd en/of heeft een onderzoek naar de veiligheidscultuur plaatsgevonden.

In 2017 is per medewerker die VTH-taken bij Brzo-bedrijven uitvoert, geïnventariseerd waar eventuele hiaten in kennis en opleiding aanwezig zijn. Veel medewerkers zijn op basis hiervan bijgeschoold in procesveiligheid of procestechniek. Met dit traject voldoet de DCMR aan de landelijke kwaliteitscriteria.

Landelijke coördinatie

De DCMR geeft uitvoering aan het landelijk coördinatiepunt voor de Brzo-OD's. Dit gebeurt in het kader van landelijk programma Impuls Omgevingsveiligheid (IOV). Het coördinatiepunt zorgt voor afstemming tussen de zes Brzo-OD's in Nederland op een zodanige wijze dat de OD's 'samenwerken alsof er sprake is van één organisatie'.

In 2017 zijn de volgende resultaten geboekt:

- Er is een landelijke methodiek ontwikkeld en vastgesteld om op programmatische en uniforme wijze te komen tot en het houden van een actueel vergunningenbestand. De implementatie van deze methodiek vindt in 2018 plaats. In deze programmering krijgen de bedrijven die het grootste risico opleveren, de hoogste prioriteit. Landelijk zijn er nu al geconsolideerde overzichten van vergunningvoorschriften per bedrijf.
- Begin 2017 is het "Convenant voor Informatie-uitwisseling en Samenwerking 2016" opgesteld en ondertekend door het functioneel parket van het Openbaar Ministerie(OM), de politie en een groot aantal van de omgevingsdiensten (waaronder de DCMR). Het convenant geeft duidelijke handvatten voor actieve uitwisseling van informatie tussen OM, politie en omgevingsdiensten.
- Bijna alle medewerkers die VTH-taken bij Brzo- en RIE4-bedrijven verrichten, voldoen aan de landelijk gestelde kwaliteitseisen. Deze medewerkers zijn opgenomen in een hiervoor ontwikkeld landelijk register.

3.2.4 Consequent toepassen sanctiestrategie

Wanneer ondernemers de regelgeving niet naleven, kiest de DCMR voor een proportionele bestuurs- en/of strafrechtelijke interventie op basis van een strikte toepassing van de sanctiestrategie. De strikte toepassing van de sanctiestrategie wordt geborgd door in geval van overtredingen een advies van de inspecteur, coördinator en jurist te vragen in de zogenaamde handhavingstriedriehoek.

De juristen en Boa's hebben in 2016 voor elke bedrijfsbranche een op maat gesneden aanpak voor de meest voorkomende overtredingen opgesteld. Deze aanpak is opgenomen in de brancheplannen en wordt vanaf 2017 uitgevoerd. De DCMR boa's hebben in 2017 140 strafrechtelijke onderzoeken opgestart. 123 onderzoeken hebben tot een eindproduct geleid: 56 keer was dat een BSB-m, 42 keer een proces-verbaal.

Een drietal casussen vroegen in 2017 bijzondere aandacht:

ExxonMobil: brand in fornuis

Medio 2017 is een grote brand uitgebroken op de ExxonMobil Raffinaderij Botlek-Rotterdam. Tijdens deze brand is er veel roet vrijgekomen en neergeslagen in delen van Nissewaard. Dit heeft veel onrust veroorzaakt bij de bevolking en aanzienlijke schade aangericht bij de agrariërs in dit gebied.

De DCMR heeft samen met iSZW, Zeehavenpolitie en VRR het incidentenonderzoek uitgevoerd. iSZW heeft de Powerformer fornuizen stilgelegd in aanwezigheid van de DCMR. De DCMR heeft een

dwangsom opgelegd. Ook is de OVV een onderzoek gestart. Belangrijke oorzaak van het incident bleek het niet opvolgen van eigen procedures en het neutraliseren van alarmen.

Shell: twee voorvallen

Op 29 juli en 31 juli zijn er los van elkaar twee ongewone voorvallen gebeurd bij Shell Pernis met aanzienlijke gevolgen. Het eerste incident kwam door kortsluiting in een stroomverdeelstation waardoor de stroomvoorziening wegviel. Alle fabrieken van Shell moesten toen gecontroleerd uit bedrijf genomen worden. Dit had aanzienlijke emissies tot gevolg. Vermoedelijke oorzaak was een productiefout in de stroomvoorziening.

Het tweede incident was de lekkage van waterstoffluoride en gas door een combinatie van factoren. Een bepaalde flens stond onbedoeld open, de leiding was niet goed drooggemaakt na de stop drie jaar geleden en de betreffende leiding lag een klein stukje niet op afschot. Dit water was gaan reageren met het product en veroorzaakte het gat in de leiding.

De DCMR heeft Shell en Esso beide verscherpt toezicht opgelegd. Onderdelen daarvan zijn een frequentere inzet van milieupiket bij voorvallen zijn, verplicht melden van "bijna incidenten" aan de dienst en een diepgaand cultuuronderzoek.

Chemours, Dordrecht

Op Chemours is in 2017 'verscherpt' toezicht gehouden. Naast de reguliere Brzo- en Wabo-inspecties werden de bedrijfslocaties elke maand onaangekondigde geïnspecteerd. Daarbij zijn steeds verschillende aan veiligheid en milieu (emissies) gerelateerde onderwerpen nader bekeken. Tevens zijn er sinds de zomer 2017 tweewekelijks watermonsters genomen welke worden geanalyseerd op zeer zorgwekkende stoffen waaronder fluorverbindingen zoals FRD-stoffen en PFOA. Tijdens deze inspecties zijn geen overtredingen vastgesteld. Een incident eind 2016 is onderzocht en daarbij heeft het bedrijf een overtreding begaan waarvoor het is aangeschreven. Bijzondere aandacht vraagt de communicatie met het publiek over de ontwikkelingen bij dit bedrijf.

3.2.5 Samenwerken met handhavingspartners

De DCMR werkt gericht aan het bevorderen van de samenwerking met handhavingspartners in het Rijnmondgebied, waaronder de gemeenten, de politie en de havenmeester. Specifiek is in 2017 ingezet op de volgende onderwerpen:

- Op kantoordagen neemt het cluster Intelligence en Analyse van de DCMR deel aan de dagelijkse videoconferentie (de zogenaamde Havenboegschroef) met Port state control (ILenT), de Zeehavenpolitie, Douane en Divisie Havenmeester van het Havenbedrijf Rotterdam voor operationele afstemming m.b.t. acties en incidenten.
- Door middel van uitwisselen en koppelen van bestanden worden zogenaamde "blinde vlekken" in de toezichtsfocus bloot gelegd. De bestanden die gekoppeld worden zijn van Kamer van Koophandel, Basisregistratie adressen en gebouwen, Rudis, Stedin, Belastingdienst, Landelijk Meldpunt Afvalstoffen en Inspectieveld Milieu. Deze 'Blind Spot' aanpak heeft ook meerwaarde in de samenwerking met de gemeente, Rieco en politie bij het tegengaan van verrommeling en ontwrichting van bedrijventerreinen.
- Met Douane, politie, IOD en ODZHZ samen worden signalen met betrekking tot mogelijke probleembedrijven en thema's bij elkaar gebracht en onderzocht. Dit heeft in 2017 geleid tot verschillende aandachtsvestigingen voor toezicht en opsporing.

3.2.6 Openbaarheid inspectieverslagen, CIN meldingen en handhavingsbeschikkingen

De DCMR is in 2017 gestart met de publicatie van alle handhavingsbeschikkingen op de eigen website van bedrijven die moeten voldoen aan het Brzo en/of categorie vier van de Richtlijn Industriële Emissies (RIE4). Ook publiceert de DCMR samenvattingen van inspectieverslagen. Circa 500 publieksvriendelijke samenvattingen van inspectieverslagen uit de regio Zuid-Holland/Zeeland zijn te vinden op www.brzoplus.nl. De DCMR werkt samen met de VRR bij de publicatie van CIN-meldingen van incidenten bij bedrijven. Ze zijn terug te vinden op de www.rijnmondveilig.nl website.

Meldkamer

Met de Meldkamer heeft de DCMR een telefoonwachtfunctie die 24 uur per dag, 7 dagen per week bereikbaar is. Deze telefoonwacht is beschikbaar voor het aannemen van klachten van bewoners en meldingen van bedrijven over (mogelijke) milieuhinder. De meldkamer kan het milieupiket inschakelen om klachten en meldingen te onderzoeken.

Ook krijgt DCMR signalen van klokkenluiders. Deze zijn voor het werk van de DCRM zeer belangrijk. Overeenkomstig het Klokkenluidersprotocol van de DCMR wordt met de grootste zorgvuldigheid aandacht besteedt aan het opvolgen van het signaal van de klokkenluider zonder de tipgever bloot te geven. In het rapportagejaar zijn 14 van deze meldingen behandeld, waarvan 4 met betrekking tot provinciale bedrijven.

3.3 Wat heeft het gekost?

In tabel 1 is weergegeven welke kosten en opbrengsten met het programma Bedrijven waren gemoeid in 2017, in relatie tot de primaire en definitieve begroting 2017¹. De begroting en realisatie zijn een saldo van werkplannen en externe projecten

Tabel 1:

Programma Bedrijven (x € 1.000)	Primaire Begroting 2017	Definitieve Begroting 2017	Realisatie 2017
Taakveld: milieubeheer			
- Baten	€ 24.865	€ 26.909	€ 26.539
- Lasten	€ 24.865	€ 26.909	€ 26.657
Resultaat programma Bedrijven	€ 0	€ 0	-€ 118

Toelichting

De realisatie op het programma Bedrijven is nagenoeg conform de definitieve begroting. De bruto lasten van het programma zijn weliswaar € 2 miljoen hoger dan begroot, maar aangezien de toegerekende kosten overhead € 2,1 miljoen hoger zijn (zie ook hoofdstuk 5), zijn de netto lasten van het programma slechts k€ 250 lager dan begroot.

De bruto lasten zijn vooral hoger vanwege een aantal niet begrote externe projecten binnen het programma Bedrijven, bijv. het project Chemours, Dordrecht en het project Meldkamer. Het verlies op het programma Bedrijven is vooral ook ontstaan door het project Meldkamer ad k € 126, wat voor een klein deel gecompenseerd is door een aantal andere projecten.

¹ De primaire begroting is vastgesteld in het AB van 7 juli 2016. In de loop van 2017 zijn er diverse aanpassingen op deze primaire begroting geweest. Deze zijn vertaald binnen twee begrotingswijzigingen in 2017 door het AB zijn vastgesteld.

4 Programma Gebieden

4.1 Wat waren we van plan?

Binnen het programma gebieden is het de uitdaging om duurzame ontwikkeling te realiseren en de leefomgevingskwaliteit te verbeteren in een gezonde balans tussen milieu, economie en ruimte. De aanpak is voornamelijk gebiedsgericht en heeft betrekking op met de participant afgesproken werkzaamheden zoals ruimtelijke planvorming of een aanpak op een specifiek milieuthema dat niet bedrijfs- of branchespecifiek is. Een integrale benadering van de advisering, een goede voorbereiding op de omgevingswet, transparant en adequaat databeheer zijn de rode draden in de voor de verschillende participanten uitgevoerde werkzaamheden.

In de volgende paragrafen worden de in 2017 uitgevoerde werkzaamheden op hoofdlijnen beschreven. Tot slot wordt aangegeven wat deze werkzaamheden gekost hebben.

4.2 Wat hebben we gedaan?

4.2.1 *Integrale benadering bij ruimtelijke ontwikkeling*

De DCMR heeft zich in 2017 ingezet op advisering in gebiedsontwikkelingen en ruimtelijke planprocessen. Dit heeft plaatsgevonden door voorafgaand aan een concreet plan relevante kaders aan te geven, tussentijds bij planvorming te adviseren en de uitgewerkte plannen voorafgaand aan de besluitvorming te toetsen op basis van die kaders. Als uitgangspunt hanteert de DCMR de eisen die voortvloeien uit wet- en regelgeving, het beleid en de ambities van de betrokken participanten op het gebied van milieu, veiligheid en duurzaamheid. De verbetering van de leefomgevingskwaliteit in het Rijnmondgebied wordt nagestreefd door zoveel mogelijk integraal te adviseren waarbij het gaat om de milieuadviesing daar waar mogelijk aan te laten sluiten op ontwikkelingen in economie en ruimte.

4.2.2 *Omgevingswet, pilots en impactanalyse*

De DCMR heeft in 2017 deelgenomen aan pilots bij participanten die gericht zijn op het opdoen van kennis en ervaring met de instrumenten van de Omgevingswet. De pilots gaan over zeer verschillende onderwerpen, zoals toezicht en handhaving, een nieuwe manier van zoneren, een nieuwe manier van presenteren van regels, sturen op duurzaamheid, maar ook over biologische veiligheid. De DCMR denkt mee over wat nodig is om vast te leggen in regels, een andere manier van vastleggen of helemaal niet meer vastleggen. De eerste ervaringen met omgevingsplannen en omgevingsvisies zijn opgedaan. De DCMR denkt mee over milieu-ambities voor omgevingsvisies en deelt haar kennis over de nieuwe regels voor de lokale bedrijven.

Eind 2017 is gestart met het opstellen van een brede impactanalyse van de Omgevingswet op de werkzaamheden/taken van de DCMR. In deze Impactanalyse worden de bevindingen vanuit de juridische analyse (was-woordt tabellen) samen met de bevindingen en ervaringen opgedaan binnen projecten en pilots samengebracht.

4.2.3 *Samenwerken binnen de regio*

In de eerste helft van 2017 zijn door de DCMR drie verdiepende sessies georganiseerd over de consequenties van de Omgevingswet voor bestaande bedrijven. Deze bijeenkomsten zijn voorbereid samen met de participanten.

De DCMR participeert in het Rijnmondberaad Omgevingswet. Hieraan nemen de programmamangers van alle gemeenten, de provincie, de VRR, de GGD, de waterkwaliteitsbeheerders en de DCMR deel. In de bijeenkomst van september is uitgesproken om met elkaar aan de slag te gaan met 'organisatie-overstijgende' onderwerpen om in de regio versterking aan te brengen in de gezamenlijke voorbereiding op de Omgevingswet. Onder meer hiermee wordt invulling gegeven aan de in 2016 gestarte samenwerking die is vastgelegd in een intentieverklaring.

4.2.4 *Transparant omgaan met gegevens: programma Regionale Omgevingsinformatie*

Eind 2016 is gestart met het programma Regionale Omgevingsinformatie. Dit programma heeft als doel de gegevens van de DCMR over bedrijven, ruimtelijke kwaliteit en de werkprocessen transparant en toekomstbestendig (Omgevingswet) te organiseren, beheren en ontsluiten. Daartoe zijn voorstellen ontwikkeld (onder andere inrichten dataloket) die in 2018 geïmplementeerd zullen worden. Ook wordt het gebruik van gemeenschappelijke kwaliteitsstandaarden en meervoudig gebruik van data gestimuleerd. Het project loopt door tot 2021, wanneer naar verwachting de Omgevingswet van kracht wordt.

Innovatieve ontwikkelingen

Innovatieve ontwikkelingen in het gebruik van de DCMR gegevens zijn in 2017 geweest:

- Als onderdeel van het project Monitoring Omgevingsinformatie (MOI) zijn 90 nieuwe indicatoren gepubliceerd die inzicht geven in de kwaliteit van de leefomgeving (ze zijn benaderbaar via de website van de DCMR). Een deel van deze indicatoren is beschikbaar op gemeentelijk niveau en de overige op het niveau van de Rijnmond.
- In het programma Milieu Informatie Management is in 2017 gewerkt aan viewers om data over de milieuruimte in het havengebied te ontsluiten voor gebruikers:
 - de RAK-viewer die gemeenten inzicht geeft in het Regionaal Afsprakenkader Geluid
 - de eMJV-viewer die inzicht geeft in de NOx-uitstoot van bedrijven in de haven.
 - een proefversie van de Basisnettool die inzicht geeft in het effect van bedrijfsvestiging op het Basisnet EV
 - de Klachtenviewer, een geografische weergave van klachten over het havengebiedIn het programma werken het Havenbedrijf, de Provincie Zuid-Holland, de gemeente Rotterdam en de DCMR samen aan beheer en ontsluiting van gegevens over de milieu situatie in de haven.
- In opdracht van de provincie is de DCMR gestart met het maken van een publieksviewer met informatie over Brzo-bedrijven in de provincie. De viewer wordt samen met het programma TOP (Transparante Overheid) van de provincie ingericht.
- De datarapportages opgesteld voor het Monitoring- en Evaluatieprogramma Havenbestemmingsplannen (MEP HIC) en het Monitoring- en Evaluatieprogramma voor Maasvlakte 2 (MEP MV2). Op basis hiervan is voor beide MEP's een eerste formele evaluatie opgesteld. Voor wat betreft de evaluatie in het kader van het MEP MV2 geldt dat deze gebruikt is bij de herziening van het Bestemmingsplan MV2

4.2.5 *Geluid*

De regelgeving en rekenmethodes voor het beheersen van geluidhinder zijn sterk in ontwikkeling. Op diverse niveau's heeft de DCMR haar inzichten uit de uitvoeringspraktijk ingebracht op plekken waar regelgeving wordt ontwikkeld of vastgesteld. Dit gebeurt zowel op nationaal (RIVM, Rijkswaterstaat, TNO, Provincies, andere OD's) als internationaal niveau (Europese Commissie, Eurocities en Wereldgezondheidsorganisatie). Onderwerpen daarbij waren:

- de Europese geluidrichtlijn (END),
- de nieuwe geharmoniseerde rekenmethode voor de diverse geluidsoorten binnen de EU (CNOSSOS) en de consequenties daarvan voor Nederland
- Urban Soundscaping (de akoestische omgeving van de mens in de stad).
- Het concept-Aanvullingsbesluit geluid
- Het Informatiehuis Geluid
- Een signaleringskaart geluid, waarover met RIVM gesprekken zijn gevoerd over ontwikkeling.

4.2.6 Bodem

In opdracht van de Provincie Zuid-Holland is de DCMR betrokken bij de afhandeling van spoedlocaties, nazorglocaties en overige onderzoekslocaties met een verontreinigde bodem. Dit betreft onder andere de voorbereiding op de (toekomstige) sanering van het Oeverbos Lickebeart in Vlaardingen samen met Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer. Eind 2017 is de sanering van de oostelijke zijde van het Oeverbos Lickebeart gestart (afronding januari 2018), waarna de herinrichting van dit deel kan plaatsvinden.

Verder valt de onderzoekslocatie De Vogelbuurt/Burgemeesterswijk in Maassluis hieronder. Dit betreft een binnenstedelijk gebied waar sprake is van ecologische risico's. Omdat eerder ecologisch onderzoek door de Raad van State als onvoldoende is beoordeeld wordt opnieuw ecologisch onderzoek uitgevoerd. Hiervoor heeft in 2017 intensieve afstemming plaatsgevonden met diverse partijen, waaronder het RIVM, en is er een bewonersavond geweest. Na aanbesteding is de eerste fase ecologisch onderzoek in september/oktober uitgevoerd.

Tenslotte werkt de DCMR mee aan de voorbereiding van de (her)sanering van het vijf hectare grootte EMK terrein in Krimpen aan de IJssel. Op woensdag 20 december 2017 is de koopovereenkomst ondertekend van de overdracht van het EMK-terrein van het Rijk aan de gemeente. Het Ministerie van I&W is en blijft verantwoordelijk voor de sanering en de gemeente is verantwoordelijk voor het bouwrijp maken. Op 21 december zijn de aanbestedingsdocumenten voor de uitvoering van de sanering gepubliceerd op Negometrix. In januari 2018 kan de (her)sanering worden gestart.

4.2.7 Externe Veiligheid

Met de Impuls Omgevingsveiligheid (IOV4) van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat wordt onder meer beoogd op het thema externe veiligheid een adequate en gecoördineerde uitvoering van de vergunningverlening, toezicht, handhaving en ruimtelijke ordening taken te realiseren. De DCMR ondersteunt de gemeenten en de provincie bij het uitvoeren van voornoemde taken. Ook neemt de DCMR namens gemeenten en provincie deel aan landelijke overleggen in het kader van de Omgevingswet en de vernieuwing van het beleid voor externe veiligheid, het programma modernisering omgevingsveiligheid (MOV). DCMR participeert actief in verschillende pilots in het kader van dit MOV-traject. Binnen het deelprogramma IOV4 zijn in 2017 onder meer de volgende activiteiten uitgevoerd; voorbereiding op nieuwe wetgeving, het project kleine kans groot effect en het opstellen van veiligheidsadviezen in ruimtelijke ordening. Daarnaast beheert de DCMR alle relevante risico informatie ten behoeve van het risicoregister en de provinciale risicokaart, wordt gewerkt aan kaartlagen ten behoeve van gemeentelijke visies en wordt een onderzoek gedaan naar de veiligheidsaspecten van nieuwe brandstoffen, waaronder LNG en waterstof.

4.2.8 Rotterdam Climate Initiative (RCI)

Binnen het Rotterdam Climate Initiative (RCI) werkt DCMR milieudienst Rijnmond samen met Gemeente Rotterdam, Havenbedrijf, en Deltalinqs aan een duurzame stad, haven en industrie. De doelstellingen van RCI zijn schone lucht, meer groen, droge voeten, schonere energie tegen lagere kosten en meer banen in stad, haven en industrie. Binnen het RCI voert de DCMR ongeveer 20 projecten uit op het gebied van onder meer restwarmtegebruik, CO₂-afvang, -opslag en -hergebruik, biomassa/biobrandstoffen, energiebesparing bij het MKB en de industrie. Daarnaast geeft de DCMR advies aan de RCI-partners over onder andere stimuleringsprojecten in het MKB, de circulaire en biobased economie, de effecten van energiemaatregelen en over lobby bij het Rijk en de EU. Verder verzamelt de DCMR data die nodig zijn om de doelstellingen van het RCI te monitoren.

4.2.9 Geluidadvisering evenementen Rotterdam

Op verzoek van de Directie Veiligheid van de Bestuursdienst Rotterdam geeft de DCMR sinds 2003 advies over geluidaspecten bij evenementenvergunningen. De inzet richt zich op het opstellen van geluidvoorschriften en monitoring van geluidniveaus tijdens evenementen. De inzet is de afgelopen

jaren toegenomen door de toename van het aantal evenementen en door de verhoogde bestuurlijke aandacht voor overlast door evenementen.

4.3 Wat heeft het gekost?

In tabel 2 is weergegeven welke kosten en opbrengsten met het programma Bedrijven waren gemoeid in 2017, in relatie tot de primaire en definitieve begroting 2017. De begroting en realisatie is een saldo van werkplannen en externe projecten

Tabel 2:

Programma Gebieden (x € 1.000)	Primaire Begroting 2017	Definitieve Begroting 2017	Realisatie 2017
Taakveld: milieubeheer			
- Baten	€ 16.808	€ 16.103	€ 13.791
- Lasten	€ 16.808	€ 16.103	€ 13.912
Resultaat programma Gebieden	€ 0	€ 0	-€ 121

Toelichting

De realisatie van de lasten is € 2,2 miljoen lager dan begroot. Voor het grootste deel is dit veroorzaakt doordat er minder projecten binnen dit programma zijn uitgevoerd dan verwacht (€ 1,5 miljoen). Daarnaast is de realisatie op het werkplan Spoed en Nazorg bodemsaneringen met ca. € 0,7 miljoen onder besteed in 2017.

Het resultaat op het programma is het gevolg van een aantal verliesgevend externe projecten o.a. intensivering energietoezicht, aanbesteding EMK en geluidsadviesing evenementen Rotterdam.

5 Productie

5.1 Algemeen

In de hoofdstukken 3 en 4 is in kwalitatieve zin beschreven wat er binnen de programma's bedrijven en gebieden in 2017 is uitgevoerd. Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de gerealiseerde productie.

De basis voor de productregistratie is met de invoering van het nieuwe zaaksysteem gewijzigd. Anders dan in voorgaande jaren worden ook geweigerde of ingetrokken procedures meegeteld, of onderbroken handhavingsacties die wel zijn voorbereid maar die geen vervolg hebben gehad. Hierdoor is geen vergelijking met voorgaande jaren mogelijk.

Productie toezicht

Hoewel er steeds vaker aanvullende instrumenten worden ingezet voor het houden van toezicht, zoals voorlichting, over regelgeving en samenwerking met andere toezicht en belangengroepen, vindt toezicht hoofdzakelijk plaats door het uitvoeren van inspecties. Door middel van het uitvoeren van uiteenlopende typen inspecties wordt gecontroleerd of bedrijven hun werkzaamheden in overeenstemming met de milieuregelgeving uitvoeren. Er zijn verschillende soorten inspecties. Uitleg hierover staat in bijlage 15.5.

Tabel 3a: Aantallen inspecties exclusief Brzo-inspecties

Inspectie	Totaal 2017
Opleveringscontroles	93
Preventieve controles	3.230
Nacontroles	1.664
Administratieve controles	2.332
Klachten /voorvalonderzoeken	2.310
Inventariserende controles	859
Overige Toezichtsproducten	519

Tabel 3b: Aantal gecontroleerde Brzo-bedrijven

Inspectie	Totaal 2017
Brzo-inspectie preventief	130

Bij alle Brzo-bedrijven in Zuid-Holland heeft in 2017 minimaal éénmaal een preventieve controle plaatsgevonden.

5.2 Productie handhaving

In de tabellen 4a, 4b en 4c is het aantal sancties opgenomen.

Tabel 4a: Overtredingen, (na)controles en sancties inclusief Brzo.

Handhaving	Totaal 2017
Bestuursrechtelijke sancties	277
Strafrechtelijke sancties	135

Tabel 6b: Aantallen bestuursrechtelijke producten uitgesplitst

Bestuursrechtelijke sancties	Totaal 2017
Last onder dwangsom	157
Besluit op handhavingsverzoek	3
Sanctie - invordering	107
Bestuursrechtelijke maatregelen geluid	13

Tabel 4c: Aantallen strafrechtelijke producten uitgesplitst

Strafrechtelijke sancties	Totaal 2017
Proces verbaal	24
Proces verbaal CJIB	60
Bestuurlijke strafbeschikking milieu	51

5.3 Productie meldkamer

De DCMR ontvangt via de meldkamer 24 uur per dag klachten en bedrijfsmeldingen van bewoners en bedrijven uit het DCMR-werkgebied. De bedrijfsmeldingen gaan over incidenten of voorgenomen risicovolle activiteiten. De toezichthouders van de DCMR bekijken deze klachten en meldingen. Ze kunnen leiden tot voorvalonderzoeken.

In de tabellen 5a, 5b en 5c zijn respectievelijk de aantallen klachten en meldingen in 2017, de aantallen milieuklachten van bewoners naar onderwerp, en de aantallen bedrijfsmeldingen naar onderwerp weergegeven.

Tabel 5a: Overzicht klachten en meldingen

Klachten en meldingen	Totaal 2016	Totaal 2017
Klachten DCMR-gebied	28.296	33.574
CIN-meldingen DCMR-gebied	318	337
Bedrijfsmeldingen	5.913	5.633
Klachten omgevingsdiensten Zuid-Holland	2.994	2.994
Bedrijfsmeldingen OD's Zuid-	470	240

Tabel 5b: Milieuklachten van bewoners

Milieuklachten bewoners	2016	2017
Lawaai*	10.550	10.836
Vliegverkeer	12.155	15.215
Stank	4.755	6.497
Stof	132	164
Overig	704	862
Totaal	28.296	33.574

*= M.u.v. klachten door vliegverkeer

In totaal zijn in 2017 bij de meldkamer van de DCMR 33.574 klachten ingediend door bewoners van het Rijnmondgebied. Vergeleken met het aantal klachten van het jaar 2016 is dat een toename van 5.278 klachten. De oorzaak ligt vooral in het aantal meldingen over vliegveld Rotterdam The Hague Airport en klachten over vliegverkeer. Daarnaast is het klachten over stank toegenomen. De toename betreft vooral klachten over niet-industriële bedrijvigheid.

Tabel 5c: Aantal bedrijfs- en incidentenmeldingen

Bedrijfsmeldingen	Totaal 2016	Totaal 2017
Bedrijfsmeldingen onvoorzien	954	946
CIN melding brand	149	196
CIN melding groot incident	20	30
CIN melding klein incident	149	111
CIN melding oefen	177	227

Grotere bedrijven zijn verplicht om incidenten die effecten (bijv. geur- of geluidoverlast) kunnen hebben in de omgeving via het CIN-nummer te melden. Hulpdiensten kunnen op basis van een dergelijke melding snel reageren en het incident zo snel mogelijk behandelen. Het aantal CIN-meldingen is geen graadmeter voor de (on)veiligheid in het Rijnmondgebied. De DCMR stimuleert bedrijven om een transparante bedrijfsvoering te hanteren en actief te melden.

De meldkamer heeft het afgelopen jaar 337 CIN-meldingen (Centraal Incidenten Nummer) behandeld (dit is exclusief de oefenmeldingen). Dit is een toename ten opzichte van 2016, toen er 318 CIN-meldingen bij de DCMR werden gedaan. Het niet melden van een incident wordt een CIN-plichtig bedrijf zwaar aangerekend. CIN-meldingen worden, met een korte toelichting, gepubliceerd op www.rijnmondveilig.nl.

5.4 Productie reguleren

In tabel 6 is te zien wat voor soort en hoeveel reguleringproducten in 2017 gerealiseerd zijn.

Tabel 6: Aantallen producten reguleren

Reguleren	Totaal 2017
Wabo uitgebreide procedure (inclusief ambtshalve wijzigingen)	185
Wabo reguliere procedure	239
Totaal vergunningen	424
Meldingen 8.40	672
Maatwerkvoorschriften	194
Actualisatietoetsen	65
Overige reguleren producten	4.024

Opvallend is het hoge aantal overige reguleren producten. Dit zijn over het algemeen administratieve afhandelingen van toezichtacties waar geen actie op vereist is. Denk hierbij aan tankcertificaten die worden opgestuurd of een telefonisch overleg met een klager of bedrijf wat wordt vastgelegd.

5.5 Productie Bodem

De DCMR voert voor de provincie Zuid-Holland en gemeente Rotterdam de regiefunctie in het kader van de Wet bodembescherming uit. De DCMR houdt de bodemkwaliteit in Rijnmond in de gaten, be-

paalt of nadere acties nodig zijn en voert deze zo nodig uit. Daarnaast voert de DCMR de bodemtaak voor de provincie Zuid Holland en de gemeente Rotterdam uit.

In tabel 7 is te zien wat voor soort en hoeveel producten in 2017 op het onderwerp bodem gerealiseerd zijn.

Tabel 7: Aantallen producten Bodem

Bodem	Totaal 2017
Beschikkingen*	282
Inspecties wbb / bbk*	456
Behandeling BUS-meldingen	448
Beoordeling rapportages*	1.672
Coördinatie bodemsanering	25
Totaal aantal producten	2.883

*voor deze producten staat in bijlage 15.5 uitgelegd wat hier onder valt

5.6 Productie Overige gebiedsgerichte producten

De DCMR voert voor de provincie Zuid-Holland taken uit op het gebied van luchtvaart en vuurwerk. Voor verschillende gemeentes worden adviezen verstrekt voor ontheffingen geluidsbelasting. Voor zowel de provincie als de gemeentes worden adviezen op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling opgesteld. De meeste van deze ruimtelijke adviezen betreffen de gemeente Rotterdam.

In tabel 8 is te zien wat voor soort en hoeveel gebiedsgerichte producten in 2017 gerealiseerd zijn.

Tabel 8: Aantallen gebiedsgerichte producten

Overige Gebiedsgerichte producten	Totaal 2017
Geluid (ontheffing geluidsbelasting)*	39
Luchtvaart (ontheffingen/controles	155
Ruimtelijke Ontwikkeling (diverse adviezen/beoordelingen op RO en m.e.r. gebied)*	264
Vuurwerk (ontbrandingstoestemmingen, meldingen, controles)*	181
Totaal aantal producten	3.522

*voor deze producten staat in bijlage 15.5 uitgelegd wat hier onder valt

6 Programma Bedrijfsvoering

6.1 Inleiding

Sinds de begroting 2017 heeft de DCMR een apart hoofdstuk voor het programma Bedrijfsvoering. Dit heeft een drietal redenen:

1. Door het wijzigingsbesluit 2016 van het BBV is de DCMR vanaf 2017 verplicht inzicht te geven in de kosten van de overhead. Het BBV heeft overhead als volgt gedefinieerd: "het geheel aan taken en activiteiten gericht op de ondersteuning van medewerkers in het primaire proces". Meer gespecificeerd betreft het:
 - De loonkosten van sturingsfuncties en ondersteuningsfuncties.
 - ICT kosten.
 - Huisvestingskosten.
 - Kosten ten behoeve van uitbesteding bedrijfsvoering.

Het apart begroten en verantwoorden van de kosten van de overhead betekent niet dat de DCMR de integrale kostprijsbenadering loslaat. Het BBV erkent dat deze nog altijd noodzakelijk blijft, bijvoorbeeld voor de berekening van de omvang van de BTW en VPB.

2. Een andere reden betreft de verplichting om sinds 2017 een raming op te nemen van de verwachte omvang van de af te dragen vennootschapsbelasting (VPB). In mei 2015 is de wet modernisering VPB-plicht overheidsondernemingen aangenomen. Dit betekent dat overheidsondernemingen, zoals gemeenschappelijke regelingen per 1 januari 2016 belastingplichtig zijn geworden voor de VPB.
3. Daarnaast zijn binnen het programma Bedrijfsvoering nog twee verplichte posten begroot: de algemene dekkingsmiddelen en de post onvoorzien. De algemene dekkingsmiddelen betreffen inkomsten voor de DCMR die niet direct gerelateerd zijn aan een inhoudelijk programma en derhalve vrij besteedbaar zijn. De post onvoorzien is bedoeld voor dekking van onvoorziene lasten en maakt onderdeel uit van de weerstandscapaciteit.

6.2 Baten en lasten

In onderstaande tabel wordt inzichtelijk gemaakt wat de realisatie van de lasten en baten zijn voor het programma Bedrijfsvoering in 2017. De kosten van de overhead maken, conform het vernieuwde BBV, onderdeel uit van het taakveld ondersteuning organisatie. Ter vergelijking is de begroting 2017 opgenomen.

Tabel 11:

Programma Bedrijfsvoering (x € 1.000)	Primaire Begroting 2017	Definitieve Begroting 2017	Realisatie 2017
Taakveld; ondersteuning organisatie			
- Baten	€ 15.580	€ 15.580	€ 17.659
- Lasten	€ 15.580	€ 15.528	€ 17.659
- Post onvoorzien	€ 0	€ 0	€ 0
- Financieringsfunctie	€ 0	€ 27	€ 0
- Vennootschapsbelasting	€ 0	€ 25	pm
Resultaat programma Bedrijfsvoering	€ 0	€ 0	pm

Toelichting

De overheadkosten zijn bijna € 2,1 miljoen hoger dan geraamd. Dit heeft verschillende oorzaken. Enerzijds zijn de loonkosten van de sturings- en ondersteuningsfuncties hoger door vooral extra benodigde inhuur vanwege hoog ziekteverzuim bij de afdeling MENC en door de loonkosten van enkele

niet begrote sturingsfuncties. Dit verklaart ca. € 1,1 miljoen. Daarnaast bleek dat de afschrijvingslasten van de automatisering per abuis niet in de eerste begroting van de overhead was meegenomen. Dit verklaart een verschil van ruim k€ 740.

De begrote financieringslasten bleken in 2017 niet nodig en de hoogte van de af te dragen vennootschapsbelasting is nog een pm post aangezien er nog geen aangifte over 2017 is opgesteld. Op basis van de concept-aangifte over 2016 zullen deze kosten naar verwachting zeer beperkt zijn (tussen k€ 1 en k€11).

7 Financieel Jaarresultaat DCMR

7.1 Financiële resultaten

In dit hoofdstuk wordt een toelichting gegeven op het financiële jaarresultaat over 2017 en de doorwerking in de komende jaren.

Tabel 12 toont de financiële resultaten van de DCMR. In 2017 is een positief resultaat behaald van k€ 2.809. Ter vergelijking worden de resultaten over 2017 afgezet tegen de in 2016 behaalde financiële resultaten.

Tabel 12: Financieel resultaat 2017

V&W DCMR (€ x 1.000)	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2016	Vershil 2017 - 2016
omschrijving	bedrag in €	bedrag in €	bedrag in €
Personeelskosten	39.484	37.449	2.035
Inhuur personeel & diensten derden	7.856	7.164	692
Totale personeelsgerelateerde kosten	47.340	44.613	2.727
Afschrijvingskosten	1.067	2.450	-1.383
Directe kosten overig	6.819	6.647	172
Projectkosten	5.061	4.785	276
Totale materiële kosten	12.947	13.883	-936
Totale directe kosten	60.287	58.496	1.791
Opbrengsten	57.988	55.334	2.654
Overige opbrengsten	518	668	-150
Totale opbrengsten	58.506	56.002	2.504
Operationeel resultaat	-1.781	-2.494	713
Resultaat voorgaand boekjaar	88	-12	100
Incidentele baten lopend boekjaar	1.776	8.280	-6.504
Resultaat voor bestemming	83	5.774	-5.691
Ontrekking bestemmingsreserve			
Informatievoorziening	616	865	-249
Productontwikkeling	178	20	158
Personeel en Organisatie	903	482	421
Transitie Fysieke Infrastructuur	1.029	307	722
Resultaat na bestemming	2.809	7.449	-4.640
Voorstel technische bestemming:			
Mutatie algemene reserve	0	0	0
Dotatie bestemmingsreserves:			
Informatievoorziening	-1.000	-399	-601
Personeel en organisatie	-650	-280	-370
Productontwikkeling	-1.636	0	-1.636
Transitie Fysieke Infrastructuur	477	-750	1.227
Resultaat na technische bestemming	0	6.020	-6.020

In dit hoofdstuk wordt het resultaat kort toegelicht, voor meer gedetailleerde informatie over behaalde resultaten en de financiële positie wordt verwezen naar de jaarrekening. In de jaarrekening treft u het overzicht van baten en lasten aan. Dit is een andere weergave van de totstandkoming van hetzelfde financiële resultaat.

7.2 Hoofdpijnen verlies- en winstrekening

Op hoofdpijnen is hieronder een aantal elementen uit de verlies- en winstrekening toegelicht. De uitstroom als de instroom van personeel liggen ongeveer op het niveau van 2017. Per saldo is de omvang van het eigen personeel in 2017 licht gestegen en bedraagt ultimo december 475 fulltime equivalenten. De kosten van het eigen personeel zijn toegenomen als gevolg van de cao-afspraken en het toegenomen personeelsbestand. Om de geplande productie zo goed mogelijk te realiseren is naast het eigen personeel gebruikgemaakt van inhuurkrachten. De kosten hiervan liggen in lijn met vorig jaar. De materiële kosten op projecten zijn volledig declarabel en hebben dus een gelijke invloed op de opbrengsten, en daardoor geen effect op het resultaat.

De opbrengsten zijn hoger dan in 2016. De overige opbrengsten betreffen onder andere verhuur van de tweede/zevende verdieping van het huidige kantoorpand en enkele detacheringen.

In 2017 zijn voor een beperkt bedrag opbrengsten uit eerdere jaren verantwoord, ultimo 2016 was het nog uiterst onzeker of deze zouden kunnen worden gerealiseerd. Ook waren er nog onvoorziene kosten uit voorgaande jaren.

7.3 Overzicht van kasstromen in 2017

In tabel 13 is het overzicht van kasstromen in 2017 van de DCMR opgenomen. Dit is een overzicht van de feitelijke geldstromen die binnen de DCMR in de loop van het boekjaar 2017 zijn binnengekomen en uitgegaan. De liquiditeit van de DCMR is in 2017 toegenomen met k€ 18. Dagelijks wordt de rekening-courant automatisch afgeroomd op k€ 60 door de staat. In 2017 is er nog een ontvangst uitgevoerd, nadat de afroaming heeft plaatsgevonden. Het saldo ad. k€ 12.768 op de rekening-courantverhouding met het Rijk is verantwoord onder de overige uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar.

Tabel 13: Overzicht van kasstromen in 2017:

Overzicht van kasstromen in 2017 (€ x 1.000)	€	€
Exploitatiesaldo (conform Verlies- en Winstrekening)	2.809	
Afschrijvingen	1.067	
Mutaties werkkapitaal:		
Onderhanden werk	264	
Debiteuren	-350	
Crediteuren	1.117	
Rekening-courantverhouding met het Rijk	2.496	
Overlopende activa	76	
Overlopende passiva	1.199	
Kasstroom uit operationele activiteiten		8.678
Investeringsmateriële vaste activa	-664	
Desinvestering materiële vaste activa	750	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		86
Mutatie langlopende schulden	0	
Onttrekking bestemmingsreserve	-8.746	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		-8.746
Mutatie liquide middelen		18
Beginstand liquide middelen	54	
Mutatie liquide middelen	18	
Eindstand liquide middelen		72

8 Paragrafen

8.1 Inleiding

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is een aantal paragrafen verplicht voorgeschreven. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op deze paragrafen. Aan de orde komen:

- Lokale heffingen;
- Weerstandsvermogen;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Financiering;
- Bedrijfsvoering;
- Verbonden partijen.

8.2 Lokale heffingen

De DCMR legt geen lokale heffingen op. Wel heft de DCMR leges over het gebruik van het archief. Deze leges betreffen het maken van kopieën en het aanvragen van tekeningen. De totale opbrengst over 2017 bedroeg minder dan k€ 1.

8.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

De paragraaf weerstandsvermogen geeft een beschouwing over de kwaliteit van de vermogenspositie van de DCMR op lange termijn.

Het weerstandsvermogen is het vermogen om financiële tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat de voortzetting van de door de DCMR uit te voeren taken in het gedrang komt.

Het weerstandsvermogen is het saldo van de weerstandscapaciteit en de financiële gevolgen van de risico's. Het weerstandsvermogen geeft samen met het begrotingsresultaat, het verloop van de investeringen, financiering, reserves en voorzieningen en de uitkomsten van de meerjarenraming een indicatie van de financiële positie van de DCMR.

Het weerstandsvermogen kan betrekking hebben op het begrotingsjaar zelf (statisch weerstandsvermogen) of op meerdere jaren (dynamisch weerstandsvermogen). Om het weerstandsvermogen te kunnen bepalen is inzicht nodig in enerzijds de weerstandscapaciteit en anderzijds in de omvang en de achtergronden van de risico's.

De paragraaf weerstandsvermogen bevat volgens de voorschriften vanuit het BBV ten minste:

- a. het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's
- b. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit
- c. een inventarisatie van de risico's
- d. een aantal gedefinieerde financiële indicatoren

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van DCMR bestaat uit de algemene reserve. De ontwikkeling van de algemene reserve is in onderstaande tabel weergegeven.

Ontwikkeling algemene reserve

Stand per 1 januari 2017	1.770
Toevoeging 2017 vanuit bestemmingsreserve 2016	0
Onttrekking 2017	0
Stand per 31 december 2017	1.770

De in de risico-inventarisatie geïdentificeerde (individuele) risico's bieden geen directe basis voor een wiskundig berekening van het door de DCMR benodigd weerstandsvermogen. Desalniettemin zullen schommelingen optreden in het jaarresultaat van de DCMR, hetzij door interne hetzij door externe factoren. Aangezien deze schommelingen van veel - deels samenhangende - factoren afhankelijk is zal het jaarresultaat nooit geheel beheersbaar zijn. Daarom is het verstandig een adequaat weerstandsvermogen op te bouwen om deze schommelingen op te kunnen vangen zonder direct terug te moeten vallen op een additionele bijdrage van de participanten na afloop van een boekjaar. Een beperkte omvang is voldoende omdat de organisatie en de sturing er op zijn gericht risico's te beheersen en financiële consequenties te minimaliseren.

Het belangrijkste door het weerstandsvermogen af te dekken risico is adequate aanpassing van de organisatie en bedrijfsvoering aan substantiële wijzigingen in de aard en het volume van de dienstverlening op korte termijn. Dit risico wordt gedeeltelijk opgevangen door het gevoerde personeelsbeleid in combinatie met de reguliere uitstroom en instroom van personeel. Op grond van afstemming met het management van de organisatie en het Dagelijks Bestuur, aangevuld met gesprekken met de controlerend accountant is geconcludeerd dat een weerstandsvermogen met een omvang van 3% van de gemiddelde jaaropbrengst van drie voorgaande jaren reëel is, ook in vergelijking met andere overheidsorganisaties. Daar waar deze buffer geen uitsluitsel voorziet artikel 36 van de Gemeenschappelijke Regeling, waarin de financiële verantwoordelijkheid van de gezamenlijke participanten is vastgelegd.

8.4 Risico's en risicomanagement

Algemeen

De DCMR Milieudienst Rijnmond levert met inzet van wettelijke instrumenten en vanuit zijn specifieke deskundigheid een bijdrage aan het verlagen van de milieubelasting van bedrijven en aan het verhogen van de milieukwaliteit en veiligheid in het Rijnmondgebied. De DCMR werkt vanuit zijn expertise ook actief aan de integratie van milieuaspecten in andere beleidsterreinen en aan milieu en veiligheid gerelateerde maatschappelijke vraagstukken en nieuwe ontwikkelingen. Om deze doelstelling ook in de toekomst te kunnen realiseren en de gewenste kwaliteit te kunnen blijven leveren treft de dienst maatregelen voor een goede reputatie en een duurzaam gezonde financiële situatie. Dit vindt plaats in het kader van 'good public governance'. Eén van deze maatregelen is het opzetten en onderhouden van een systeem van risico-management. Daarbij wordt het begrip 'risico' breed opgevat als een gebeurtenis die zich in de toekomst kan voordoen en die gevolgen heeft voor de realisatie van de doelstelling van de DCMR.

Cyclisch risicomanagement is in de DCMR-organisatie in 2012 geïmplementeerd. De tweejaarlijkse uitvoering van de risicocycclus ondersteunt ook twee eerder geformuleerde doelstellingen:

- Risicobewustzijn; het besef dat ook de DCMR fouten kan maken en daarvan kan leren. Risicomanagement is een instrument dat dit bewustzijn ondersteunt.
- Inbedden van risicomanagement in de reguliere planning en control cyclus.

Inventarisatie risico's

In 2016 is een nieuwe cyclus gestart met het inventariseren en categoriseren van risico's. Uit de gehouden inventarisatie zijn geen substantiële onbekende risico's naar voren gekomen, en hebben de geïnventariseerde potentiële risico's betrekking op de volgende onderwerpen:

1. De DCMR kan haar taak niet of niet goed genoeg uitvoeren omdat de medewerkers te weinig kennis en ervaring hebben.
2. De DCMR kan haar taak niet of niet goed genoeg uitvoeren omdat het gegevensbeheer niet op orde is (kwaliteit, beschikbaarheid e.d.).
3. De DCMR kan haar inzet onvoldoende onderbouwen omdat de interne processen voor sturing en beheersing niet op orde zijn.
4. De DCMR speelt onvoldoende in op de wensen van de omgeving en ontwikkelingen waardoor ze niet toekomstbestendig is. (van buiten naar binnen, oppakken ontwikkelopgaven)

Voor elk van deze risico's is in een aantal stappen in 2017 de impact gekwantificeerd en zijn beheersmaatregelen opgesteld. Vooralsnog leiden de uitkomsten van deze risico-inventarisatie niet tot

een voorstel voor een aanpassing van de door het bestuur vastgestelde norm voor het weerstandsvermogen. Ook is met input vanuit de risico-inventarisatie een nieuw reviewprogramma 2018-2019 opgesteld. Tevens wordt in het reviewprogramma 2018-2019 voortgeborduurd op aanbevelingen uit eerdere reviewprogramma's.

Het op grond van de vorige cyclus opgezette reviewprogramma 2016-2017 is begin 2018 afgerond. Dit heeft geresulteerd in verschillende verbeteringen in de procesuitvoering van de DCMR.

Voor de borging van risicomanagement in de organisatie heeft het directieteam begin 2014 de gebruikte instrumenten van risicomanagement samen gebracht in een structuur, onder toezicht van een auditcommissie. De auditcommissie bestaat uit het directieteam, aangevuld met de controller en een extern lid.

Financiële indicatoren

De indicatoren in onderstaande tabel zijn overeenkomstig de voorschriften van BBV berekend:

Kengetallen	Jaarverslag 2016	Begroting 2017	Jaarverslag 2017
Netto schuldquote	-15,9%	0,4%	-7,0%
Solvabiliteitsratio	147,6%	42,8%	68,6%
Structurele exploitatieruimte	1,2%	1,3%	4,5%

Netto schuldquote	De afwijking met 2016 komt vooral doordat in 2017 de eenmalige uitkering aan de participanten heeft plaatsgevonden.
Solvabiliteitsratio	De solvabiliteit is ten opzichte van 2016 sterk afgenomen. Dit wordt veroorzaakt door de afwikkeling van het huisvestingsdossier. Dit heeft geleid tot een eenmalig uitkering van € 6 miljoen. De afwijking van de realisatie 2017 ten opzichte van de begroting komt vooral doordat in de begroting 2017 het eigen vermogen en bestemmingsreserve fors lager waren verwacht. De dotatie in 2017 van € 1,4 miljoen was niet voorzien.
Structurele exploitatieruimte	De afwijking komt met name door het eenmalige resultaat in 2017 van het huisvestingsdossier.

Vennootschapsbelasting

DCMR heeft alle activiteiten beoordeeld of er sprake is van een VPB-activiteit en geclusterd waar dit een samenhang met elkaar heeft. In 2017 is de verschuldigde belasting over het boekjaar 2016 vastgelegd. Hieruit komt naar voren dat er € 452 aan vennootschapsbelasting is verschuldigd. Voor het boekjaar 2017 moet de berekening nog worden gemaakt.

8.5 Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen zijn duurzame productiemiddelen die de DCMR nodig heeft om de diensten en goederen te produceren die zij aan participanten en niet-participanten levert. Deze paragraaf moet op grond van het BBV tenminste de kapitaalgoederen wegen, riolering, groen en gebouwen bevatten.

Het voormalig kantoorgebouw aan de 's-Gravelandseweg 565-567 te Schiedam wordt in de zin van het BBV aangemerkt als kapitaalgoed. De DCMR is sinds november 2017 geen eigenaar meer.

8.6 Financiering

De financieringsparagraaf vloeit voort uit de Wet financiering decentrale overheden (Wet FIDO). Voor de DCMR is deze regelgeving vertaald in het door het Algemeen Bestuur vastgestelde treasurystatuut. Deze financieringsparagraaf is in samenhang met het treasurystatuut een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee sturen, beheersen en controleren van de treasury functie van de DCMR. De treasury functie omvat het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Aandachtspunten vanuit de treasury zijn:

- Facturering van de bijdragen van de participanten vindt vier keer per jaar plaats; de bijdragen van de participanten moeten uiterlijk halverwege het lopende kwartaal zijn ontvangen.
- De DCMR leent geen gelden uit aan derden.
- De DCMR maakt binnen de regelgeving voor decentrale overheden alleen gebruik van goed bekendstaande banken.
- Voor de financiering van tekorten op de rekening-courant wordt gebruik gemaakt van kasgeldleningen via goed bekendstaande banken.

In onderlinge samenhang worden het treasurystatuut, de financiële verordening en de controle verordening jaarlijks beoordeeld op hun actualiteit en indien nodig opnieuw vastgesteld door het algemeen bestuur. De laatste vaststelling vond plaats in het Algemeen Bestuur van 6 december 2017.

De wet FIDO geeft aan dat het maximale kasgeldlimiet 8,2% van het begrotingstotaal mag zijn. Voor 2017 betekent dit een bedrag van k€ 4.695. De DCMR voldoet hier het volledige jaar 2017 aan.

8.7 Bedrijfsvoering

Financiën en planning en control

In 2017 is een verdere versterking vormgegeven in het aanpassen en opnieuw verankeren van sturing en verantwoording, ook in (financiële) rapportages op de verschillende onderkende niveaus. Ook is een onderzoek gedaan naar vervanging van het financiële systeem, welke wordt voorzien voor 2019.

Inkopen

De DCMR heeft net als in voorgaande jaren een interne inkoopscan uitgevoerd in verband met de rechtmatigheid over Europese wet- en regelgeving. Hieruit is gebleken, dat de DCMR in 2017 binnen de rechtmatigheidstoleranties voor Europese aanbesteding is gebleven.

Informatievoorziening

In 2016 is de implementatie geweest van het zaaksysteem RUDIS, in 2017 is het gebruik daarvan geoptimaliseerd. Dit systeem beoogt de informatie over productie en doorlooptijden te optimaliseren. De ingebruikname heeft veel gevraagd van de medewerkers en verschillende aanpassingen zijn doorgevoerd om het gebruik van en de informatievoorziening vanuit RUDIS te verbeteren. Die verdere verbetering is gefinancierd uit de bestemmingsreserve informatievoorziening en is het belangrijkste resultaat uit 2017 van het in 2014 vastgestelde informatiebeleidsplan 2014-2018. Daarnaast is in 2017 ook veel geïnvesteerd in de verdere professionalisering van (het beheer) van de informatiehuishouding van de DCMR.

8.8 Verbonden Partijen

In verband met bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en mogelijk daarmee verband houdende risico's moet in de begroting en in de jaarstukken een paragraaf worden opgenomen waarin aandacht wordt besteed aan de verbonden partijen. Verbonden partijen zijn die partijen waarin de DCMR een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Dat kunnen zijn gemeenschappelijke regelingen, samenwerkingsverbanden, vennootschappen, stichtingen en verenigingen.

Een bestuurlijk belang betreft zeggenschap, hetzij door vertegenwoordiging in het bestuur van de verbonden partij, hetzij door stemrecht. Van een financieel belang is sprake als de DCMR aan de verbonden partij een bedrag beschikbaar heeft gesteld dat niet verhaalbaar is als de partij failliet gaat of als de DCMR aansprakelijk is voor een bepaald bedrag als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

De DCMR participeert weliswaar in vele vormen van samenwerking op projectbasis maar er is geen sprake van een verbonden partij.

Andersom hebben de participanten van de DCMR wel bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en verantwoordelijkheid voor de DCMR; daarmee is de DCMR voor elk van hen een verbonden partij.

Deel 2: Jaarrekening 2017

9 Balans

(€ x € 1.000)	Per 31-12-2017		Per 31-12-2016	
	€	€	€	€
ACTIVA				
Vaste activa				
Immateriële vaste activa		0		0
Materiële vaste activa		2.295		3.448
<i>Investerings met economisch nut</i>				
- overige investeringen met economisch nut	2.295		3.448	
Financiële vaste activa		0		0
Totaal vaste activa		2.295		3.448
Vlottende activa				
Voorraden		1.568		1.832
<i>Onderhanden werk</i>	1.568		1.832	
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		14.353		16.499
<i>Rekening-courantverhouding met het Rijk</i>	12.768		15.264	
<i>Vorderingen op openbare lichamen</i>	1.497		1.134	
<i>Overige vorderingen</i>	88		101	
Liquide middelen		61		43
<i>Kas- en banksaldi</i>	61		43	
Overlopende activa		1.678		1.754
<i>Voorschotbedrag met specifiek bestedingsdoel</i>	25		47	
<i>Overig nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen</i>	1.653		1.707	
Totaal vlottende activa		17.660		20.128
Totaal generaal		19.955		23.576

PASSIVA	(€ x € 1.000)		Per 31-12-2017		Per 31-12-2016	
	€	€	€	€	€	€
Vaste passiva						
Eigen vermogen		8.117			14.054	
<i>Algemene reserve</i>	1.770		1.770			
<i>Bestemmingsreserves</i>						
- Overige bestemmingsreserves	3.538		4.835			
- Resultaat na bestemming	0		0			
- Resultaat voor bestemming	2.809		7.449			
Totaal vaste passiva		8.117			14.054	
Vlottende passiva						
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar		5.522			4.405	
<i>Kasgeldleningen</i>						
<i>Banksaldi</i>	0		0			
<i>Overige schulden</i>	5.522		4.405			
Overlopende passiva		6.316			5.117	
<i>Voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel</i>	2.943		3.053			
<i>Nog te betalen bedragen</i>	3.373		2.064			
Totaal vlottende passiva		11.838			9.522	
Totaal generaal		19.955			23.576	

10 Algemene waarderingsgrondslagen

10.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

10.1.1 Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

10.1.2 Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balansonderdeel anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij bij het opmaken van de jaarrekening bekend zijn. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen en schulden als gevolg van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerd aan verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Bij deze uitzondering moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

10.2 Materiële vaste activa met economisch nut

10.2.1 Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op het moment dat het kapitaalgoed in gebruik wordt genomen, wordt met afschrijven gestart.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

10.3 Vlottende activa

10.3.1 Voorraden

De projecten zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of de lagere marktwaarde. Er wordt geen rente bijgeschreven.

Incourante voorraden worden afgewaardeerd naar marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Winsten uit de projecten worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Afgeronde projecten worden gewaardeerd tegen de kostprijs. Deze bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegekend.

10.3.2 Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

10.3.3 Liquide middelen en overlopende posten

De liquide middelen en overlopende posten worden tegen nominale waarde opgenomen.

10.4 Passiva

10.4.1 Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene, bestemmingsreserve en het resultaat na bestemming volgens het overzicht van baten en lasten. Van bestemmingsreserves die niet met juridisch onontkoombare verplichtingen zijn belast, valt het (restand)saldo van een bestemmingsreserve zonder voorafgaand bestuursbesluit ten gunste van het 'resultaat na bestemming' vrij als:

- a) Het doel waarvoor de bestemmingsreserve is gevormd vervalft
- b) Gedurende drie jaren niets aan de bestemmingsreserve is onttrokken of toegevoegd.

10.4.2 Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De onderhoudsegalisatie voorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

10.4.3 Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

10.4.4 Voorschot met specifiek bestedingsdoel participanten

De afrekening met onze participanten vindt volledig plaats op basis van werkelijke uren en materiële lasten. Het saldo van de onder- of overbesteding ten opzichte van het werkplan wordt in zijn geheel verrekend met het voorschot met specifiek bestedingsdoel.

11 Toelichting op de balans

11.1 Activa

11.1.1 Materiële vaste activa

Overige investeringen met een economisch nut (€ x 1.000)	Ultimo 2017 €	Ultimo 2016 €
Bedrijfsgebouwen	0	750
Inrichting nieuwe pand DCMR	448	688
Machines, apparaten en installaties	1.258	1.246
Overige mat.vaste activa	589	764
TOTAAL	2.295	3.448

Verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met een economisch nut

Omschrijving (€ x 1.000)	boekwaarde 1-1-2017 €	investeringen €	des- investeringen €	afschrijvingen €	bijdragen van derden €	afwaar- deringen €	boekwaarde 31-12-2017 €
Bedrijfsgebouwen	750	0	750	0	0	0	0
Inrichting nieuwe pand DCMR	688	0	0	240	0	0	448
Machines, apparaten en installaties	1.246	632	0	620	0	0	1.258
Overige mat.vaste activa	764	32 0	0	207	0	0	589
Totaal	3.448	664	750	1.067	0	0	2.295

Investeringen

De afschrijvingen zijn opgenomen in de exploitatie waardoor investeringsruimte ontstaat.

De in het boekjaar gedane investeringen staan in onderstaand overzicht vermeld.

Omschrijving investeringen (€ x 1.000)	2017 €
Machines, apparaten en installaties	632
Overige mat.vaste activa	32
Totaal	664

Afschrijvingspercentages:

<i>Inrichting nieuwe pand DCMR</i>	10%
<i>Machines, apparaten en installaties</i>	10%, 33,3%
<i>Overige materiele vaste activa</i>	10%

11.1.2 Vlottende activa

Vorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

Omschrijving (€ x 1.000)	Ultimo 2017 €	Ultimo 2016 €
Onderhanden werk	1.568	1.832
TOTAAL	1.568	1.832

In het onderhanden werk zijn opgenomen de waarde van de prestaties op projecten die ultimo 2017 een doorlopend karakter hebben. Eventueel vooruit gefactureerde termijnen zijn op het onderhanden werk in mindering gebracht.

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Soort vordering (€ x 1.000)	Openstaande vorderingen 31-12-2017 €	Voorziening oninbaarheid 31-12-2017 €	Openstaande vorderingen 31-12-2016 €
Rekening-courantverhouding met het Rijk	12.768	0	15.264
Vorderingen op openbare lichamen	1.497	0	1.134
Overige Vorderingen	88	0	101
Totaal	14.353	0	16.499

De Rekening-courant verhouding met het Rijk geeft de vordering van DCMR weer op de Rijksschatkist als gevolg van de verplichte deelname van decentrale overheden aan het zogeheten schatkistbankieren. Met die regeling worden alle liquiditeiten van decentrale overheden boven een beperkt minimum geparkeerd bij de Rijksschatkist

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Omschrijving (€ x 1.000)	Ultimo 2017 €	Ultimo 2016 €
Banksaldi	60	43
Kas	1	0
TOTAAL	61	43

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de DCMR.

Het drempelbedrag aan liquide middelen, welke is uitgezonderd niet aan te houden in 's Rijks schatkist over het jaar 2017 bedraagt k€ 429. Hieronder een overzicht van het gemiddeld banksaldo per kwartaal als bedoeld als uitzondering niet aan te houden in 's Rijks schatkist

Omschrijving (€ x 1.000)	Ultimo 2017 €
1e kwartaal	155
2e kwartaal	180
3e kwartaal	84
4e kwartaal	217

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

Omschrijving (€ x 1.000)	Ultimo 2017 €	Ultimo 2016 €
Voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel	25	47
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	1.653	1.707
TOTAAL	1.678	1.754

De post voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel bestaat volledig uit vorderingen op participanten:

Omschrijving (€ x 1.000)	Saldo 1-1-2017 €	Toevoeging €	Onttrekking €	Saldo 31-12-2017 €
Participant Barendrecht *	-26	55	8	20
Participant Vlaardingen	34	139	173	0
Participant Provincie Zuid Holland *	-176	286	106	5
	-168	480	287	25

* Voor aansluiting met stand per 31.12.2016 zie bijlage 15.3

11.3 Passiva

11.3.1 Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

Omschrijving (€ x 1.000)	Ultimo 2017 €	Ultimo 2016 €
Algemene reserve	1.770	1.770
Bestemmingsreserves - overige bestemmingsreserves	3.538	4.835
Resultaat na bestemming	2.809	7.449
TOTAAL	8.117	14.054

Het verloop over 2017 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven.

Omschrijving (€ x 1.000)	Saldo 1-1-2017 €	Toevoeging €	Onttrekking €	Dotatie €	Bestemming resultaat €	Saldo 31-12-2017 €
Algemene reserve	1.770					1.770
	1.770	0	0	0	0	1.770
Bestemmingsreserves overige bestemmingsreserves						
Informatievoorziening	1.643	399	-616			1.426
Productontwikkeling	613	0	-178			435
Personeel en organisatie	1.823	280	-903			1.200
Transitie Fysieke Infrastructuur	756	750	-1.029			477
	4.835	1.429	-2.726	0	0	3.538
Resultaat na bestemming						
Resultaat 2016	7.449	-1.429	-6.020			0
Resultaat 2017					2.809	2.809
	7.449	-1.429	-6.020	0	2.809	2.809
Totaal	14.054	0	-8.746	0	2.809	8.117

Voorstel technische resultaatbestemming:

Bestemmingsreserves

Voorstel aan het Algemeen Bestuur is om aan de bestemmingsreserve "Personeel en Organisatie" een bedrag van k€ 650, aan de bestemmingsreserve "Informatievoorziening" een bedrag van k€ 1.000, aan de bestemmingsreserve "productontwikkeling" een bedrag van k€ 1.636 te doteren en de bestemmingsreserve Transitie Fysieke Infrastructuur voor een bedrag van k€ 477 te laten vrijvallen en her te bestemmen.

Doel van de bestemmingsreserves:

Informatievoorziening: Het financieel mogelijk maken van enkele organisatiebrede ingrijpende projecten in de informatievoorziening.

Productontwikkeling: het versterken van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) door middel van het ontwikkelen van nieuwe producten.

Personeel en Organisatie: het oplossen van personele knelpunten in de organisatie en het optimaliseren van de bedrijfsprocessen.

Transitie Fysieke Infrastructuur: Dekking van additionele kosten welke voortvloeien uit een specifiek dossier.

11.3.2 Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

Omschrijving (€ x 1.000)	Ultimo 2017 €	Ultimo 2016 €
Schulden < 1 jaar	5.522	4.405
Nog te betalen bedragen	3.373	2.064
Voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel	2.943	3.053
TOTAAL	11.838	9.522

Schulden korter dan één jaar

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Omschrijving (€ x 1.000)	Ultimo 2017 €	Ultimo 2016 €
Schulden aan leveranciers	5.522	4.405
TOTAAL	5.522	4.405

Er zijn geen kasgeldleningen en geen bank- en girorekeningen met een negatief saldo.

Overlopende passiva

De specificatie van de overlopende passiva is als volgt:

Omschrijving (€ x 1.000)	Ultimo 2017 €	Ultimo 2016 €
Nog te betalen bedragen	3.373	2.064
Voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel	2.943	3.053
TOTAAL	6.316	5.117

De post nog te betalen bedragen valt uiteen in de volgende posten:

Omschrijving (€ x 1.000)	Ultimo 2017 €	Ultimo 2016 €
Afdracht BTW	1.899	0
Nog te betalen kosten	1.429	1.484
Vooruitontvangen bedragen	45	580
Totaal	3.373	2.064

De post voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel valt uiteen in de volgende bedragen:

Omschrijving (€ x 1.000)	Saldo 1-1-2017 €	Toevoeging €	Onttrekking €	Saldo 31-12-2017 €
Participant Albrandswaard	1	54	1	54
Participant Brielle	74	16	10	81
Participant Capelle aan den IJssel	38	15	2	51
Participant Goeree Overflakkee	87	55	4	138
Participant Hellevoetsluis *	-2	55	2	51
Participant Krimpen aan den IJssel *	-2	68	1	65
Participant Lansingerland	123	6	114	15
Participant Maassluis *	-9	22	1	12
Participant Nissewaard	59	118	3	174
Participant Ridderkerk	82	22	3	100
Participant Rotterdam	1.956	190	515	1.632
Participant Schiedam	40	26	43	23
Participant Westvoorne	63	45	12	96
Subtotaal	2.510	692	711	2.492
RCI (Rotterdam Climate Initiative)	41		41	0
Beheer I-Kwadraat (Fase A-plus)	44	45	20	69
Beheerorganisatie Ranomos	229	78		307
MSR	14	20		34
Subtotaal	328	143	61	410
Totaal	2.838	835	772	2.902

* Voor aansluiting met stand per 31.12.2016 zie bijlage 15.3

Deze voorschotbedragen betreffen middelen waarover de DCMR geen directe zeggenschap heeft. Dit omdat zij die middelen enerzijds beheert in opdracht van haar participanten en ze anderzijds beschikbaar zijn gesteld voor specifieke werkzaamheden. De mutaties in het voorschot worden veroorzaakt door over- of onderbestedingen op het werkplan van een participant, door toekenning van extra middelen gedurende het jaar of door afrekening van afgeronde projecten van participanten waarvan is afgesproken dat deze afrekening via het voorschot van betreffende participant verloopt.

11.4 Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

De DCMR is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijvende, financiële verplichtingen. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste.

Overzicht langlopende verplichten (€ x 1.000)				
Omschrijving	Einddatum contract (exclusief opties verlenging)	verplichting < 1 jaar	Verplichting 2-5 jaar	verplichting > 5 jaar
Onderhoud gebouwen	31-dec-18	129		
ICT supportdesk	31-8-2018	149		
Schoonmaak	1-5-2019	248	330	
Catering	31-5-2019	112	47	
Afvalmanagement	30-11-2019	52	48	
DE -Warme drankenautom.	30-4-2019	43	14	
Multifunctionals (printers)	30-6-2021	15	38	
BTB, accountant	t/m boekjaar 2018	35		
Herverzekering eigen risico WGA	31-12-2019	118	118	
Zaaksysteem (Centric)	11-9-2020	111	184	
Mobiele telefonie via KING	10-4-2020	66	154	
Huur Parallelweg 1, Schiedam		2.036	8.225	2.077
TOTAAL		3.113	9.158	2.077

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een vergelijkbaar volume

De medewerkers van de DCMR hebben op 31 december 2017 ter waarde van k€ 1.213 aan vakantiedagen en k€ 355 aan overwerk en/of consignatie.

Risico's en claims

In de paragraaf weerstandsvermogen worden de risico's en claims benoemd die de DCMR ten tijde van het opstellen van de jaarrekening onderkent.

11.5 Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum.

12 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Omschrijving Programma's (€ x 1.000)	Raming begrotingsjaar voor wijziging			Raming begrotingsjaar na wijziging			Realisatie 2017			Begrotingsafwijking		
	baten a	lasten b	saldo c = a-b	baten a	lasten b	saldo c = a-b	baten d	lasten e	saldo f = d - e	baten g = a- d	lasten h = b- e	saldo i = g - h
Programma Bedrijven	24.865	24.865	-	26.909	26.909	-	26.539	26.657	-118	370	252	118
Programma Gebieden	16.808	16.808	-	16.103	16.103	-	13.791	13.912	-121	2.312	2.191	121
Programma Bedrijfsvoering	15.580	15.580	-	15.580	15.528	52	17.659	17.659	-	-2.079	-2.131	52
Totaal participant	57.253	57.253	-	58.592	58.540	52	57.989	58.228	-239	603	312	291
Algemene dekkingsmiddelen												
saldo financieringsfunctie	-	-	-	-	27	-27	-	-	-	-	27	-27
overige dekkingsmiddelen	-	-	-	-	3.360	-3.360	-	1.542	-1.542	-	1.818	-1.818
onvoorzien	-	-	-	-	-	-	1.869	5	1.864	-1.869	-5	-1.864
subtotaal algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-	3.387	-3.387	1.869	1.547	322	-1.869	1.840	-3.709
Heffing vennootschapsbelasting	-	-	-	-	25	-25	-	-	-	-	-	-
Resultaat voor bestemming	57.253	57.253	-	58.592	61.952	-3.360	59.858	59.775	83	-1.266	2.152	-3.418
Toevoeging aan reserve												
Resultaat voorgaand boekjaar	-	-	-	1.429	-	1.429	1.429	-	1.429	-	-	-
Mutatie Algemene reserve	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mutatie reserve verbeterprogramma VTH	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mutatie reserve Informatievoorziening	563	-	-	1.085	399	686	616	399	217	469	-	469
Mutatie reserve Productontwikkeling	-	-	-	513	-	513	178	-	178	335	-	335
Mutatie reserve Personeel en Organisatie	200	-	-	1.008	280	728	903	280	623	105	-	105
Mutatie reserve Transitie Fysieke Infrastructuur	-	-	-	756	750	6	1.029	750	279	-273	-	-273
subtotaal mutatie reserves	763	-	-	4.790	1.429	3.360	4.155	1.429	2.726	635	-	635
Resultaat na bestemming	58.016	57.253	-	63.382	63.381	-	64.013	61.204	2.809	-631	2.152	-2.783
Voorstel technische toevoeging / onttrekking aan reserves												
Mutatie Algemene reserve	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mutatie reserve Informatievoorziening	-	-	-	-	-	-	-	1.000	-1.000	-	-1.000	1.000
Mutatie reserve Productontwikkeling VTH	-	-	-	-	-	-	-	1.636	-1.636	-	-1.636	1.636
Mutatie reserve Personeel en Organisatie	-	-	-	-	-	-	-	650	-650	-	-650	650
Mutatie reserve Transitie Fysieke Infrastructuur	-	-	-	-	-	-	477	-	477	-477	-	-477
subtotaal mutatie reserves	-	-	-	-	-	-	477	3.286	-2.809	-477	-3.286	2.809
Resultaat na technische bestemming	58.016	57.253	-	63.382	63.381	-	64.490	64.491	-	-1.108	-1.135	26

13 Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

In het jaarverslag is per programma de financiële uiteenzetting weergegeven analoog aan de beleidsbegroting en het overzicht van voorgaand jaar. Hieronder volgt een samenvatting van de resultaten, een toelichting op de algemene dekkingsmiddelen en een analyse van de begrotingsafwijkingen.

Resultaat

Algemene dekkingsmiddelen

Omschrijving Financiering en algemene dekkingsmiddelen	Raming 2017			Realisatie 2017			Begrotingsafwijking		
	baten a	lasten b	saldo c = a-b	baten d	lasten e	saldo f = d - e	baten g = a - d	lasten h = b - e	saldo i = g - h
Betaalde rente financiering	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Bespaarde rente op eigen vermogen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Doorberekende rente aan kostenplaatsen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Verschil op kostenplaatsen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 1.542	€ 1.542	€ -	€ 1.542	€ 1.542
Onvoorziën	€ -	€ -	€ -	€ 1.869	€ 5	€ 1.864	€ 1.869	€ 5	€ 1.864
Totaal	€ -	€ -	€ -	€ 1.869	€ 1.547	€ 322	€ 1.869	€ 1.547	€ 322

De overschrijding op de algemene dekkingsmiddelen is voornamelijk het gevolg van logische afwijkingen tussen realisatie en planning op kostenplaatsen welke het gevolg zijn van de uitvoering van het gekozen beleid, dit betreft geen onrechtmatig afwijkingen. De afwijking op kostenplaats heeft enerzijds te maken met kosten die ten laste van de bestemmingsreserve zijn gekomen en anderzijds met de afwaardering vanuit het huisvestingsdossier.

Analyse begrotingsafwijkingen

Door het Algemeen Bestuur worden de volgende criteria met betrekking tot begrotingsrechtmatigheid gesteld:

- Hogere lasten per programma dienen gecompenseerd te worden door hogere baten per programma;
- Overschrijdingen van investeringsbudgetten zijn rechtmatig wanneer de afschrijvingslast in de exploitatie kan worden gedekt.

Begrotingsafwijkingen op programma's van participanten

Verschillen tussen de gerealiseerde kosten en opbrengsten in de werkplanbijdragen van de participanten worden bij alle participanten verrekend met het voorschot met specifiek bestedingsdoel van de participant. Omdat dit valt binnen de totale budgettaire kaders van het werkplan is er geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

Voor het totale programma Bedrijven wijkt de realisatie van de lasten k€ 252 (0,9%) af van de definitieve begroting. Wanneer alleen naar de bruto lasten² van het programma Bedrijven wordt gekeken zijn deze ruim € 2 miljoen hoger dan begroot. Dit wordt vooral veroorzaakt door niet begrote additionele projecten of additionele projecten die meer kosten hebben gerealiseerd dan begroot. Dit verklaart al ruim € 1,6 miljoen. Het account PZH laat een overbesteding zien van ca. k€ 400; RDAM: k€ 143 en de Regiogemeenten een onderbesteding van k€ 103. De overbestedingen zijn vooral het gevolg van veel meer benodigde inzet voor WABO toezicht (vooral repressief toezicht).

Doordat de kosten van de overhead aanzienlijk hoger zijn dan begroot, wijken de netto lasten van het programma Bedrijven veel minder af van de definitieve begroting.

Voor het totale programma Gebieden wijkt de realisatie van de lasten k€ 2.191 (13,6%) af van de definitieve begroting. Wanneer alleen naar de bruto lasten wordt gekeken, zijn deze ruim € 2,4 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit verschil wordt voor 65% verklaard door een onderbesteding bij het account externe projecten (€ 1,6 miljoen) doordat een aantal geplande projecten niet zijn doorgegaan of lagere opbrengsten dan verwacht hebben gegenereerd. Op het account PZH is ook bijna k€ 800 onderbested, vooral vanwege de lagere kosten voor het werkplan Spoed en Nazorg bodemsaneringen.

² De bruto lasten zijn inclusief de kosten overhead, die in de integrale tarieven zijn verdisconteerd. De netto-lasten zijn exclusief de kosten overhead.

Begrotingsafwijkingen op projecten

Het resultaat van de individuele projecten wordt bepaald aan de hand van enkele criteria:

- de einddatum van het project,
- het afgesproken type prestatie (voorcalculatie versus nacalculatie).

De criteria bepalen op welke wijze er in de administratie stelposten voor onderhanden werk of nog te factureren bedragen worden opgenomen.

Bij de bepaling van het resultaat op nog niet afgeronde projecten wordt er van uitgegaan dat projecten over de gehele looptijd resultaatneutraal zullen uitpakken. Dit houdt in dat bij de waardering van de opbrengsten op een project per einde jaar deze nooit meer mogen bedragen dan de kosten op dat moment.

Mocht uit de analyse van de cijfers per einde jaar echter blijken dat een project een verlies laat zien, dan wordt dit verlies in de cijfers meegenomen.

Alleen van projecten die daadwerkelijk zijn afgerond, zijn de eventuele winsten in het resultaat verwerkt.

Projectresultaat 2017

Het saldo van het projectresultaat is opgenomen in het eindresultaat van de DCMR.

14 Overige gegevens

14.1 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Op grond van het bepaalde in § 4, artikel 4.1, 1° lid, letters a tot en met g van de Wet normering topfunctionarissen publieke en semipublieke sector moeten de gevraagde gegevens van de directeur openbaar gemaakt worden.

bedragen x € 1	R.M. Thé
Functiegegevens	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	136.622
Beloningen betaalbaar op termijn	17.163
<i>Subtotaal</i>	<i>153.785</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	153.785
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Gegevens 2016	
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01/01 - 31/12
Deeltijdfactor 2016 in fte	1
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	124.712
Beloningen betaalbaar op termijn	14.751
Totale bezoldiging 2016	139.463

14.2 Bestuursleden Algemeen Bestuur

Onderstaande bestuursleden zijn wethouder in de genoemde gemeente, of in het geval van de provincie gedeputeerde. Het bestuurslidmaatschap vloeit voort uit het ambt van wethouder of gedeputeerde. Genoemde bestuursleden zijn lid van het Algemeen Bestuur en verrichten de werkzaamheden voor de DCMR onbezoldigd. In de kolom "Lid Dagelijks Bestuur" staat aangegeven welke leden gezamenlijk het Dagelijks Bestuur van de DCMR vormen. De leden van het Algemeen Bestuur of Dagelijks Bestuur ontvangen geen bezoldiging gelet op de Wet normering topfunctionarissen.

Organisatie	Naam	Bestuursfunctie	Lid dagelijks bestuur
Provincie Zuid-Holland	de heer R.A. Janssen	Voorzitter	JA
Gemeente Rotterdam	de heer P.J. Langenberg	Vice-voorzitter	JA
Gemeente Albrandswaard	de heer M. Goedknegt		
Gemeente Barendrecht	de heer J. van Wolfswinkel		
Gemeente Brielle	de heer D.A. Verbeek		
Gemeente Capelle aan den IJssel	mevrouw J. van Cappelle / de heer J.A.A. Meuldijk		
Gemeente Goeree-Overflakkee	de heer D. Markwat		

Organisatie	Naam	Bestuursfunctie	Lid dagelijks bestuur
Gemeente Hellevoetsluis	de heer P. Hofman / mevrouw M. Roza		JA
Gemeente Krimpen aan den IJssel	de heer C.A. Oosterwijk		JA
Gemeente Lansingerland	de heer J. Heuvelink		
Gemeente Maassluis	de heer J.M.H. Evers		JA
Gemeente Nissewaard	mevrouw C. Mourik / de heer H.A. de Graad		
Gemeente Ridderkerk	de heer M. Japenga		
Gemeente Rotterdam	de heer A.L.H. Visser		
Gemeente Schiedam	mevrouw P. van Aaken		
Gemeente Vlaardingen	de heer R. van Harten		
Gemeente Westvoorne	de heer A.L. van der Meij		
Provincie Zuid-Holland	de heer R.A.M. van der Sande / mevrouw J.N. Baljeu	Penningmeester ³ / n.v.t.	JA/NEE
Provincie Zuid-Holland	de heer F. Vermeulen	Penningmeester	JA

³ Na het vertrek van de heer Van der Sande is het penningmeesterschap overgenomen door de heer Vermeulen en niet door zijn opvolger als gedeputeerde.

15 Bijlagen

In dit hoofdstuk treft u de volgende bijlagen aan:

- 15.1 Staat van activa
- 15.2 Werkplanoverzicht per participant
- 15.3 Overzicht voorschot met specifiek bestedingsdoel per participant
- 15.4 Accountantsverklaring
- 15.5 Nadere verklaring producten in hoofdstuk 5

15.1 Staat van activa

	Aanschafwaarde	Investerings	Desinves- teringen en geheel afge- schreven bedragen in	Aanschafwaarde	Afschrijving tot en met	Afschrijving Des- investering	Afschrijving	Afschrijving tot en met	Boekwaarde per	Boekwaarde per
	(€ x 1.000)	1 jan 17	2017	2017	31 dec 17	2015	2017	2017	2017	1 jan 17
GEBOUW	18.756	0	18.756	0	18.006	18.756	0	0	750	0
INRICHTING NIEUWE PAND	2.397	0	0	2.397	1.710	0	240	1.950	688	446
KANTOORMEUBILAIR	2.069	32	0	2.101	1.305	0	207	1.512	764	589
COMMUNICATIEMIDDELEN	425	142	57	510	350	57	48	342	74	168
AUTOMATISERING	4.212	490	30	4.672	3.040	30	572	3.582	1.172	1.091
METINGEN/ADVIEZEN	2.303	0	0	2.303	2.303	0	0	2.303	0	0
TOTAAL GENERAAL	30.162	664	18.843	11.983	26.714	18.843	1.067	9.689	3.448	2.294

15.2 Werkplan overzicht per participant

Omschrijving Participant (€ x 1.000)	Raming begrotingsjaar voor wijziging			Raming begrotingsjaar na wijziging			Realisatie 2017			Begrotingsafwijking		
	batens	lasten	saldo	batens	lasten	saldo	batens	lasten	saldo	batens	lasten	saldo
	a	b	c = a - b	a	b	c = a - b	d	e	f = d - e	g = a - d	h = b - e	i = g - h
Gemeente Albrandswaard	311	311	-	318	318	-	266	266	-	52	52	-
Gemeente Barendrecht	475	475	-	490	490	-	536	536	-	-46	-46	-
Gemeente Brielle	440	440	-	448	448	-	433	433	-	15	15	-
Gemeente Capelle a/d IJssel	405	405	-	427	427	-	409	409	-	18	18	-
Gemeente Goeree-Overflakkee	1.238	1.238	-	1.252	1.252	-	1.201	1.201	-	51	51	-
Gemeente Hellevoetsluis	391	391	-	400	400	-	346	346	-	54	54	-
Gemeente Krimpen a/d IJssel	431	431	-	438	438	-	425	425	-	13	13	-
Gemeente Lansingerland	1.191	1.191	-	1.210	1.210	-	1.314	1.314	-	-104	-104	-
Gemeente Maassluis	312	312	-	319	319	-	298	298	-	21	21	-
Gemeente Nissewaard	940	940	-	956	956	-	845	845	-	111	111	-
Gemeente Ridderkerk	773	773	-	792	792	-	773	773	-	19	19	-
Gemeente Schiedam	1.030	1.030	-	1.094	1.094	-	1.111	1.111	-	-17	-17	-
Gemeente Vlaardingen	1.366	1.366	-	1.354	1.354	-	1.484	1.484	-	-130	-130	-
Gemeente Westvoorne	421	421	-	425	425	-	382	382	-	43	43	-
Gemeente Rotterdam	17.176	17.176	-	17.357	17.357	-	17.434	17.434	-	-77	-77	-
Provincie Zuid-Holland	21.104	21.104	-	23.913	23.913	-	23.513	23.513	-	400	400	-
Externe projecten *	9.250	9.250	-	7.400	7.400	-	7.220	7.459	-239	180	-59	239
Totaal participant	57.254	57.254	-	58.592	58.592	-	57.989	58.228	-239	603	364	239
Algemene dekkingsmiddelen												
saldo financieringsfunctie	-	-	-	-	27	-27	-	-	-	-	27	-27
overige dekkingsmiddelen	-	-	-	-	3.309	-3.309	-	1.542	-1.542	-	1.767	-1.767
onvoorzien	-	-	-	-	-	-	1.869	5	1.864	-1.869	-5	-1.864
subtotaal algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-	3.336	-3.336	1.869	1.547	-322	-1.869	1.789	-3.658
Heffing vennootschapsbelasting	-	-	-	-	25	-25	-	-	-	-	25	-25
Resultaat voor bestemming	57.254	57.254	-	58.592	61.953	-3.361	59.858	59.775	83	-1.266	2.178	-3.444
Toevoeging aan reserve												
Resultaat voorgaand boekjaar	-	-	-	1.429	-	1.429	1.429	-	1.429	-	-	-
Mutatie Algemene reserve	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mutatie reserve verbeterprogramma VTH	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mutatie reserve Informatievoorziening	563	-	563	1.085	399	686	616	399	217	469	-	469
Mutatie reserve Productontwikkeling	-	-	-	513	-	513	178	-	178	335	-	335
Mutatie reserve Personeel en Organisatie	200	-	200	1.008	280	728	903	280	623	105	-	105
Mutatie reserve Transitie Fysieke Infrastructuur	-	-	-	756	750	6	1.029	750	279	-273	-	-273
subtotaal mutatie reserves	763	-	763	4.790	1.429	3.361	4.155	1.429	2.726	635	-	635
Resultaat na bestemming	58.017	57.254	763	63.382	63.382	-	64.013	61.204	2.809	-631	2.178	-2.809
Voorstel technische toevoeging / onttrekking aan reserves												
Mutatie Algemene reserve	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mutatie reserve Informatievoorziening	-	-	-	-	-	-	1.000	-1.000	-	-1.000	1.000	-
Mutatie reserve Productontwikkeling VTH	-	-	-	-	-	-	1.636	-1.636	-	-1.636	1.636	-
Mutatie reserve Personeel en Organisatie	-	-	-	-	-	-	650	-650	-	-650	650	-
Mutatie reserve Transitie Fysieke Infrastructuur	-	-	-	-	-	-	477	-477	-	-477	477	-
subtotaal mutatie reserves	-	-	-	-	-	-	477	3.286	-2.809	-477	-3.286	2.809
Resultaat na technische bestemming	-	-	-	-	-	-	64.490	64.490	-	-1.108	-1.108	0

15.3 Overzicht voorschot met specifiek bestedingsdoel per participant

Participant	stand 31 december 2016	Toevoeging	Onttrekking	stand 31 december 2017
Albrandswaard	930	53.752	-1.062	53.620
Barendrecht	26.004	8.388	-54.791	-20.399
Brielle	74.301	16.480	-9.693	81.088
Capelle aan den IJssel	37.617	15.483	-2.136	50.964
Goeree Overflakkee	87.174	55.249	-4.167	138.255
Hellevoetsluis	-2.160	55.395	-1.789	51.446
Krimpen aan den IJssel	-2.200	68.135	-1.213	64.722
Lansingerland	123.290	5.968	-114.445	14.813
Maassluis	-8.679	22.185	-1.443	12.063
Nissewaard	58.794	118.406	-3.002	174.198
Ridderkerk	81.692	21.651	-3.107	100.236
Schiedam	39.823	26.013	-42.969	22.867
Vlaardingen	-34.243	173.304	-139.061	0
Westvoorne	63.196	44.912	-11.621	96.486
Rotterdam	1.956.389	190.049	-514.763	1.631.675
PZH	175.505	106.128	-286.406	-4.772
Totaal	2.677.432	981.497	-1.191.667	2.467.262

15.4 Accountantsverklaring

15.5 Nadere verklaring producten in hoofdstuk 5

Toezicht

Er zijn verschillende soorten inspecties. Globaal zijn dit de volgende:

Opleveringscontrole

Inspectie ter oplevering van een nieuwe of gewijzigde vergunning.

Preventieve controle

Een controle op het bedrijf waarbij bepaalde bedrijfsonderdelen of milieuaspecten fysiek worden gecontroleerd. Deze inspecties worden gericht ingezet daar waar de risico's in de branches het grootst zijn.

Nacontrole

Een controle bij een bedrijf volgend op een eerdere preventieve controle waarbij overtredingen geconstateerd zijn. Tijdens de nacontrole wordt bezien of de overtredingen voortduren of inmiddels ongedaan gemaakt zijn.

Administratieve controle

Een administratieve controle is een controle waarbij bedrijfsdocumenten worden geïnspecteerd.

Klachten- / voorvalonderzoek

Inspectie om de bron en oorzaak van klachten of voorvallen te achterhalen.

Inventariserende controle

Inspectie waarbij de bedrijven of wijzigingen in de bedrijvigheid in een bepaald gebied worden geïnventariseerd.

Brzo-controle

Een inspectie bij een Brzo-inrichting wordt uitgevoerd om na te gaan of de inrichting voldoet aan de verplichtingen die voortvloeien uit het Brzo 2015 en daarmee verbonden regelgeving. Tijdens de VT inspectie worden de Wabo gerelateerde wetgeving opgepakt. De Brzo-controles worden gezamenlijk met de VRR en met de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (voormalige Arbeidsinspectie) uitgevoerd. De aard van de inspecties is systeemgericht en/of technisch.

Aantallen inspecties

In de tabellen 5a en 5b zijn de aantallen in 2017 uitgevoerde inspecties opgenomen.

Bodem

Beschikkingen

Dit betreft de volgende beschikkingen: verlening subsidie bodemsanering, BUS-evaluatie bodemsanering, evaluatieverslag bodemsanering, saneringsplan bodemsanering ernst/spoed, bodemsanering nazorgplan.

Inspecties wbb / bbk

Dit betreffen de volgende controles: Besluit bodem kwaliteit, bodemsanering niet-Wbb , bodemsanering Wbb ernstig / niet ernstig, mobiele puinbreker (Locatie-gebonden controle buiten inrichtingen), nazorglocaties, ontgrondingen.

Beoordeling rapportages

Dit betreffen de volgende beoordelingen: monitoringsrapportage, plan van aanpak nieuw geval van bodemverontreiniging, melding besluit bodemkwaliteit en rapportage bodemonderzoek.

Overige Gebiedsgerichte producten

Geluid

Bij geluid gaat het om de ontheffingen geluidsbelasting. De meeste ontheffingen zijn behandeld voor de Regiogemeenten (37), met name voor de gemeentes Schiedam (20) en Vlaardingen (10).

Luchtvaart

Het betreft hier Ontheffingen Tijdelijk en Uitzonderlijk Gebruik (TUG) en Controles TUG. Deze taak wordt alleen voor de provincie uitgevoerd.

Ruimtelijke ontwikkeling

Het betreft de producten Advies milieuaspecten beoordeling GRO, Quickscan gebiedsbestemmingsplannen en haalbaarheidsscan RIT. Daarnaast de nulstapadviezen m.e.r. ,de vormvrije m.e.r. beoordelingen en de m.e.r. beoordelingsbesluiten. Verreweg de meeste producten (197) zijn opgesteld voor de gemeente Rotterdam.

Vuurwerk

Het betreft de ontbrandingstoestemmingen vuurwerk, de behandeling van meldingen vuurwerkontbranding en controles bij vuurwerkevenementen. Deze taken worden uitsluitend voor de provincie uitgevoerd.